

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin orqanı

Təhsil
millətin
gələcəyidir!
Heydər Əliyev

Bu sayımızda

Elmin zirvəsinə
doğru 90 illik yol

⇒səh.3

Müasir texnologiyalarla
təchiz edilmiş
“UNEC Extern”

⇒səh.5

Kənd məktəbinin
gənc direktoru

⇒səh.7

Nəsimi yaradıcılığı
turkiyəli alimlərin
tədqiqatlarında

⇒səh.12

Prezident təhsil işçilərini mükafatlandırdı

126 təhsil işçisi təltif olundu

Məktəbəhazırlıqdan başlanan yol

Bakı şəhəri 18 nömrəli tam orta məktəbin həyəti rəngarəngdir. Biri-birindən sevimli balacaların əllərindəki dəstə-dəsto gül-çiçek, rəngbərəng şərlər bir azdan bu məktəbin fealiyyətə başlayandan bəri növbəti unudulmaz anlara şahid olacağından xəbər verir. Heç bir ay deyil ki, ilk zəngin möhtəşəm sədaları altında birləşməni qəbul edən təhsil ocağı bu defə qapılardan daha kiçik “sakinlər” üçün açıb.

Məktəbəhazırlıq qruplarında təlim-lərə başlamaq üçün valideynləri tərəfindən qeydiyyatdan keçirilən və yeni-cə məktəbə ayaq basan beş yaşlı uşaq-

lar üçün ətrafda hər şey cəlbedici görünür. Maraqla ətrafi izleyir, baxışları ilə hər hərəkəti təqib edirlər. Bəzilərinin üzündə hansısa bir anın donub qaldığı-nı görmək çətin deyil: ya uzun müddətdir çəşqin-çəşqin baxan bir cüt göz, ya da soyuq bir təbəssüm... Onlar artıq məktəbəhazırlıq yaşına çatan beşyاشlılardır. Bir üzündə sevinc təbəssümü, bir üzündə göz yaşı olan kiçik məktəbilər ağlamaq üçün kiçik bir işaretəyə bəndirirlər.

Sadəcə balacalar deyil, onların valideynləri, müəllimləri de sevinclidirlər. Sira dilüzlən balaca məktəblilərin yanında qarşıdakı bir ildə, hətta bir neçə ilde onların əsas bələdçisi olacaq müəllimləri dayanıb.

Bir azdan 5 yaşıların məktəbə ayaq aşması tentoneli şəkilde qeyd edilecek. Körpə məktəblilərin Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsindən də qonaqları var. Qurumun Ümumi təhsil sektorunun müdürü Samirə Bektaşlı ilə İctimaiyyətə əlaqələr sektorunun müdürü Bəşarət Məmmədov onları təbrik etməyə göliblər.

Məktəbəhazırlıq
gruplarında məşğələlər
çal-çağırla başladı

Azərbaycanın Dövlət himinin əzəmətli sədasi əvvəlcə məktəbin hə-yətinə, sonra binaların arasından süzü-lərək ətrafa yayılır. Sanki məktəb divarları arasında böyükən yeni bir nəslin

təhsildə ilk addımlarını atdıguna dair hamını xəbərdar etməyə çalışır.

Himmin bitməsi ilə meydana Təh-minə Ağayevanın birləşmələrdir. Ötmədris ilində məktəbəhazırlıq qrupunda təlim keçən builkilər təqdim etdikləri rəqs nömrəsi ilə hər kəsi ovsunlayıb.

Bu, sizin
rahathığınız üçündür
çal-çağırla başladı

Bəşarət Məmmədov təbrik çıxışında məktəbəhazırlıq qruplarında tədrisin təşkili baxımından qarşıda duran məsələlərdən danışır.

⇒Ardı səh.4

Siz dünyani dəyişə bilərsiniz...

Ətraf mühitin çirkənməsi problemini ekoloji təhsilsiz həll etmək mümkün deyil

Ötmədris BMT-nin ekoloji sam-mitində təsirli çıxışı ilə yadda qalan is-veçli məktəbli Qretə Tunberq dünyanın diqqətini bir daha bu problemə yönəlt-di. İnsan qlobal təhlükələrlə öz-üzə qalib və bəzən bu reallığı uşaqlar bö-yükərdən yaxşı dərk edirlər. Qretənin çıxışı başqa bir məqəmin da üzərindən pərdəni götürmüş oldu: Yer kürəsinin ekoloji bələdərini hazırladı dünyanı idarə edən nəslin aradan qaldıracağının gözle-mək əbəd görünür. Çünkü bu təhlükəni dərk etmək yetəri deyil, onun çözümü üçün ekoloji təhsil və tərbiyə ilə böyü-

müs yeni nəslə ehtiyac var.

Dünyanın bir çox ölkələrində ekolojinin orta və ali məktəblrədə tədrisi məsələsi ciddi müzakirə obyekti-nən əvvəlcənən 1992-ci ildə BMT-nin Rio-de-Janeyroda keçirilən ətraf mühit və inkişafə dair konfransı ekoloji təhsilin vacibliyini xüsusü qabarılıqla təsvir etdi. Bu konfrans müəyyən mənada ekoloji təhsilin tətbiqi prosesinə bir təkan olsa da, ümumi mənzərə hələlik o qədər de ürəkəcan deyil. Daire ayrı-ayrı ölkələrdə həyata keçirilən layihələr, yaxud ekoloji təhsil təməyülli pilot

hayihəli məktəblərlə qapanır. Qretənin çalıdığı həyəcan təbili isə təhlükənin daha yaxın və dəhşətli olduğunu gös-təricisidir...

Planetin gələcəyi
məktəblilərin əlinindədir

2014-cü ildən etibarən Höte İnstitutu “Məktəb ekolojiya uğrunda” adlı maraqlı müsabiqə keçirir. Bu ilki müsabiqə may ayında Bremen şəhərində baş tutub. Gənclərin bəyənləşək ekoloji konfransında dünyanın müxtəlif ölkələrindən olan məktəblər ətraf mühitin qorunması sahəsində öz layihələrini təqdim ediblər. Təsadüfi deyil ki, yuxarıda admı çəkdiyimiz Q.Tunberqın

özü də məktəblidir. Qretə hər cümlə günü məktəbə getmək əvəzinə Stok-holmda parlamentin qarşısında etiraz aksiyası keçirməklə dünyanın diqqətini ekoloji təhlükələrə yönəltməyə nail olub. Qarşıda onu hətta Nobel mükafatı da gözleyir. Bremen senatorunun ekolojiya üzrə müşaviri Ronni Mayer deyir ki, “ekoloji diskussiyaların davam etməsinə görə biz yeni nəslə borclu olmaşıq. Siz o nəsiliniz ki, təbətdən baş verən dəyişiklikləri öz üzərinizdə hiss edəcəksiniz. Nə qədər kədərli səs-lənə də, siz nələrisi dəyişə bileyəcək sonuncu nəsiliniz. Siz dünyanı dəyişə bilərsiniz”.

⇒Ardı səh.9

Tələbələr hansı universiteti seçməlidir?

Yeni reyting əmək qabiliyyətli məzunlar buraxan ali məktəbləri müəyyən edib

Səh.16

Prezident İlham Əliyev 5 oktyabr - Beynəlxalq Müəllimlər Günü ərəfə-sində təhsil işçilərinin təltif edilməsi haqqında sərəncamlar imzalayıb. Belə ki, sərəncamlara əsasən, ümumilikdə 126 nəfər təhsil işçisi təltif olunub.

Dövlət başçısının təhsil işçilərinin “Tərəqqi” medali ilə təltif edilməsi haqqında Sərəncamına uyğun olaraq, 64 nəfər bu medala layiq görülüb.

Prezident İlham Əliyevin digər Sərəncamına əsasən, Azərbaycan təhsilinin inkişafında xidmətlərinə görə 62 nəfər təhsil işçisine “Əməkdar müəllim” fəxri adı verilib.

Əllillik əngəl deyil

“Əllillik əngəl deyil”. Müasir dünyamızda buna inanan və inanmayanları da inandırmağa çalışanların sayı azdır. Nəticədə sağlamlıq imkanları mahdud uşaqlar nəinki cəmiyyətimizdə, ailələrində belə, özərlərə qarşı münsəbətin ağırlığını her gün, her an ciyinlərində hiss edir, bu yükün almada ezişir, böyük inkişafdan kənardır. İnkışafa qoşulmaq nədir, evdən çıxmazı belə bacarmayanlar var. Təəssüf ki, engellər, sadəcə, kiçidə rahat hərəkət etməsi, avtobusa minməsi, məktəbə, həkimə kiminsə dəstəyi olmadan getməsi üçün deyil. Onların on böyük engeli bezen varlıqlarından utanan ailələri, “merheməti” ilə mənənə ezen yaxınları, yolda gördən gülən, hətta “qor-xan” qoşularndır.

Bəs, çıxiş yolu nedir? Dünyaya bu baxışlara son qo-yan, onların öndən sümü əngelləri qaldıran sağlam düsünsə hakim olmayıcaq?

Müəllimlik onun üçün bir vasitə oldu

Bu sağlam düşüncəni formalasdırmağa, sağlamlıq imkanı anadangəlmə ve ya sonradan mehdudlaşan uşaqları cəmiyyətə qazandırmağa yönələn prosesə qoşulanların hər gün böyükən sırasına bir müəllim də qatılıb.

⇒Ardı səh.6

Müasir cəmiyyət və məktəb konsepsiysi

Dünyada qloballaşma və ineqrasiya meyillerinin gücləndiyi, sosial-iqtisadi əlaqələrin və əmək bazının genişləndiyi bir şəraitdə ikidilli və çoxdilli (bilinçlə və polinçlə) cəmiyyətlərde yeni təhsil konsepsiysaları və modellərinin tətbiqi aktuallaşır. Xüsusilə də multikultural mühitə, digər mədəniyyətlərə açıq və tolerant münasibətə malik ölkələr üçün ikidilli və çoxdilli adı bir hala, daha doğrusu, həyat və düşüncə tərzinə çevril-məyə başlayıb.

Ana dilinin dominantlılığı şəraitində ikidilli və çoxdilli adı tədrisənən tətbiq olunur. Buna görə də, əmək bazının cəmiyyətə qazandırmağa yönələn prosesə qoşulanların hər gün böyükən sırasına bir müəllim də qatılıb.

İkidilli və çoxdilli müxtəlif ölkələrə və cəmiyyətlərə tətbiq olunur. Deyik ki, bu gün inkişaf etməkdə olan ölkələrdən on və yüz min-lərlə əmək miqrantlarını qəbul edən Amerikada və Avropa ölkələrində çoxdilli bir cür, Rusiya kimi etnik qruplar və millətlər zənginliyinə malik ölkədə başqa cür, əhalisinin ehəmiyyətli hissəsini başqa xalqlar təmsil edən Qazaxistanda ise tam ayrı şəraitdə irəli gelir...

Bilinçlə və polinçlə ünsiyyət və təhsil məkanı statusunu sosial-psixoloji və elmi-pedaqoji cəhətdən əsaslandırmaq üçün Azərbaycanın öz arqumentləri var. Bu statusun qazanılması və qorunması müasir dövrə ölkəmiz üçün olduqca önemli rol qazandırıb.

⇒Ardı səh.11

Azərbaycan Respublikasının təhsil işçilərinə “Əməkdar müəllim” fəxri adının verilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan təhsilinin inkişafında xidmətlərinə görə aşağıdakı təhsil işçilərinə “Əməkdar müəllim” fəxri adı verilsin:

Abdullayev Şaban Bəşir oğlu
Abdullayeva Laş Sabir qızı
Abışov Nasim Əjdər oğlu
Ağacanov Hörmət Camirzə oğlu
Ağayeva Esmira Azər qızı
Axundov Qədir Bəhlul oğlu
Alişov Alış Musa oğlu
Aliyeva Ulduzə Qədir qızı
Bağırova Səhnə Novruzəli qızı
Bayramov Zakir Gülbala oğlu
Bayramova Maryət Abdurrahman qızı
Dadaşov Məhabbet Vahub oğlu
Ellazov Fazıl Cavad oğlu
Əfəndiyeva İrədə Ağələ qızı
Əfəndiyeva Yeganə Cavansır qızı
Əhdəova Aybeniz Babaxan qızı
Əhmədova Səida Sabir qızı
Əhmədova Şükufə Qəşəm qızı
Ələkbərov Azər Fikrət oğlu
Əliyev Hacıağa Yaqub oğlu
Əliyev Nazir Selim oğlu
Əliyeva Nigar Kamil qızı
Əliyeva Səməgül Əsgər qızı
Əlizadə Sevda Cavansır qızı
Əsgərli Sevda Yadulla qızı
Əsgərov Valeh İsa oğlu
Əzimzada Yaqut Mustafa qızı
Fərzəliyev Yusif Xanlar oğlu
Fəttahova Lətifə Hacı qızı
Hacıyev Eyvaz Mirhüseyn oğlu

Hacıyeva Elmira Cəfər qızı
Hacıyeva Əsmər Əşkər qızı
Heydərova Yulduz Fərrux qızı
Həsənov Əlipənah Sultanəga oğlu
Həsənova Ərkınaz Paşa qızı
Həsənova Nazənin Rza qızı
Hüseynov Rahim Həsən oğlu
Hüseynova Sevinc Tahir qızı
İbadova Bibixanım Orucəli qızı
İsayeva Eliza Barat qızı
İsmayılov Penah İsmayılov oğlu
İsmayılov Yaşar Sahib oğlu
İsmayılova Mafizə Balabəg qızı
Qurbanova Nəzmiyyə Həmzə qızı
Mahmudov Vəqif Həsən oğlu
Mahmudova Cəmилə Tapdıq qızı
Məmmədov Rövşən Kamil oğlu
Məmmədova Sevinc Muxtar qızı
Məmmədova Zühalə Rza qızı
Möhsumova Aybeniz İlyas qızı
Musayev Mahmud Musa oğlu
Mustafayeva Fatma Xəlil qızı
Mustafayeva Nailə Tahir qızı
Ramazanova Almaz Ziyad qızı
Rəhimov Kamran Osman oğlu
Rüstəmovə Saçlı Tahir qızı
Sadiqov Əli Bəhrəm oğlu
Salmanov Çingiz Isa oğlu
Seyfullayeva Jelə Adəm qızı
Səfərova Gülnarə Sabir qızı
Səlimova Arzu İzzətulla qızı
Süleymanova Fatimə Hüseynbala qızı.

**İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

Bakı şəhəri, 3 oktyabr 2019-cu il

Azərbaycan Respublikasının təhsil işçilərinin “Tərəqqi” medalı ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan təhsilinin inkişafında xidmətlərinə görə aşağıdakı təhsil işçiləri “Tərəqqi” medalı ilə təltif edilsinlər:

Abbasov Abbas İmrən oğlu
Abbasova Dilarə Şaban qızı
Abdullayeva Kəlmət Abdulla qızı
Ağayev Sərxan Şaxyoddin oğlu
Babayev Fuad Polad oğlu
Baxşəliyev Elburz Şəkəralı oğlu
Baxşiyev Zəmin Şəhab oğlu
Bayramov Bəxtiyar Muxtar oğlu
Budaqova Sevinc Budaq qızı
Cabarova Xəyalə Ramiz qızı
Cəbrayılov Vahid Allahyar oğlu
Cəfərov Asif Musa oğlu
Cəfərova Tamam Şəməmməd qızı
Cəlilova İmarət Cəlil qızı
Dadaşov Süleyman İğdalı oğlu
Əhmədova Aliyə Fərman qızı
Əkberova Bilqəyiz İsmayılov qızı
Ələkbərova Sevinc İkram qızı
Əliyev Firudin İsmayılov oğlu
Əmrəhova Samirə Adəm qızı
Gondolova Güñay Hacisüleyman qızı
Heyderov Murad Paşa oğlu
Həbibli Samir Çingiz oğlu
Hənifayeva Nigar Əli qızı
Həsənov Aqil Xəlgülləh oğlu
Həsənov Səyyad Qafar oğlu
Həsənova Şahiro Elbrus qızı
Hüseynov Zaman Salman oğlu
Hüseynova Güñay Kamal qızı
Kəlilova Elnarə Şəmxəlil qızı
Kəlilova Gülnarə Pərviz qızı

**İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

Bakı şəhəri, 3 oktyabr 2019-cu il

“Bakı Metropoliteni” QSC-nin təlim-tədris mərkəzi istifadəyə verilib

Oktjabrın 3-de “Bakı Metropoliteni” QSC-nin təlim-tədris mərkəzinin əsası təmirdən sonra açılışı olub.

Bu münasibətlə keçirilən mərasimdə Təhsil naziri Ceyhun Bayramov, ali təhsil ocaqlarının rəhbər nümayəndələri, “Azərbaycan Dəmir Yolları” QSC-nin aidiyyəti sahə üzrə rəhbər və mütəxəssis heyeti, “Bakı Metropoliteni” QSC-nin əməkdaşlıq etdiyi teşkilat və mütəxəssislərin rəhbərləri, o cümlədən Fransanın “Thales” şirkətinin Azərbaycan nümayəndəliyinin rəhbəri Mehmet Şahan, texniki direktoru Mixail Malinovski, “Siemens Azerbaijan”ın rəhbəri Azər Quliyev və digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

“Bakı Metropoliteni” QSC-nin sədri Zaur Hüseynov binadı böyük təmir və yenidənqurma işləri aparıldığını, burada texniki kabinet, auditoriyalar, ənəsasi tədris güşələrinin yaradıldığını deyib. O, mərkəzin giriş və dəhlizlərində xronoloji ardıcılıqla metro tarixinin eks olunduguunu, stendlərin ümumiyyili lider Heydər Əliyev və Prezident İlham Əliyevin metropolitenin inkişaf tarixindəki missiyalarını əyni şəkildə nümayiş etdirdiyini diq-qətə çatdırıb.

Z.Hüseynov metropolitendə tətbiq edilən texnoloji yeniliklərin mönimsenilmesində, yeni sahələr üzrə kadrların hazırlanmasında mərkəze tələbatın artdığını və bu səbəbdən yeniliklərin zəruri tələbə çevrildiyini də vurgulayıb. O,

“Thales” şirkətinin “Bənövşəyi xətt”de tətbiq etməye başladığı SCADA və CBTC, TETRA rabitə sistemlərinin öyrənilməsi və bu xüsusda yeni kadrlara böyük ehtiyac olduğunu buna nümunə kimi göstərib. Hazırda Azərbaycan-Fransız Universitetinin (UFAZ) tələbələrinin praktiki möşgələləri də məhz metropolitenin istismar sahələri və tədris mərkəzində keçirilir. Sədr metropolitende elektrik yarımstansiyalarının yenidən qurulmasına “Siemens”, eskalatorların dəyişdirilməsində “Thyssen Krupp” şirkətləri ilə əməkdaşlıq perspektivlərinə toxunaraq mərkəzdə bu müəssisələrinə vəstai və stendlərinin də əhəmiyyətli əyani tədris vəsaiti olduğunu bildirib.

QSC sədri Bakı Metropolitenində yeni tipli qatar tərkiblərinin

sayınnı 11-ə çatdığını qeyd edərək məşinistlərin də yeniden ixtisaslaşdırılması, yeni nesil məşinistlərin hazırlanmasına başlanıldıǵı deyib, Rusiyannı “Loqos” şirkətinin mərkəz “81-765” tipli baş vagonun bazasında quraşdırıldığı trenajorun əhəmiyyətindən bahs edib. O, metro inşaatında tətbiq edilən “Herrenknecht” tunnelqazma kompleksinin, həmçinin metropolitenin istehsalat sahəsində Almaniyanın “Vollert” şirkətinin texnologiyaları əsasında qurulmuş sexda Azərbaycanda ilk dəfə aäge spalları əvəz edən demir-beton blokların istehsalının təşkilini, yolun yeni tipli üstquruluş elementlərinin tətbiqini qeyd edərək mərkəzin bu texnoloji yeniliklərin tələblərinə uyğun kadrları bundan sonra daha müəsir qaydada hazırlanıb.

QSC sədri Bakı Metropolitenində yeni tipli qatar tərkiblərinin

2014-cü ildə metropoliten üçün zəruri olan peşələr üzrə ixtisaslaşdırılması, yeni nesil məşinistlərin hazırlanması və yeni peşələr yiyələnmə kurslarına hər il orta hesabla 800-900 işçinin cəlb edildiyini, imtahanlarının test üsulu ilə elektron qaydada aparıldığını diqqətə çatdırıb. Z.Hüseynov UFAZ ilə yanaşı, Dövlət Neft və Sənaye, Memarlıq və İnşaat, Texniki universitetlərlə, həmçinin Dəmir Yolu və Metropoliten üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzi ilə səmərəli və six əməkdaşlığın bundan sonra daha intensiv və qarşılıqlı faydalı şəkildə aparılacağına əmin olduğunu ifadə edib.

Sonra metro tarixi, tətbiq edilən yeniliklərə həsr olunmuş qışamətراجیلی فایل لے دے جائیں

trafic signal equipment. The presentation is given by a man in a white shirt, while others are seated in rows of desks. In the background, there are various electrical control panels and traffic signal equipment.

vəsiyalarla müşayiət olunması baxımdın belə bir mərkəzin açılmasına təqdirəlayiq addım kimi qıymətləndirib. O, bu xüsusda “Bakı Metropoliteni” QSC-nin müvafiq ali təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıq perspektivlərinin dərəcəsi, tələbələrin müxtəlif sahələr üzrə yeni interaktiv təlim-lərlə kursların məhz bu tədris ocağında keçirilməsinin geleceklə peşəkar kadrların yetişdirilməsində böyük rol oynayaçağına əmin olduğunu bildirib və mərkəzə yeni nailiyətlər arzulayıb.

Mərasim iştirakçıları mərkəzde yaradılmış şəraitlə yaxından tanış olublar. Hər gusədə mütəxəssisler müvafiq sahələrdəki yeniliklər və təlim-tədris prosesinin təşkilində diqqət yönəldiləcək məqamlar bərədə etrafı məlumat veriblər.

Qeyd edək ki, metropolitenin təlim-tədris mərkəzinin binası 1926-cı ilin sentyabrın 24-də SSRİ-nin ilk elektrik dəmiryolu nəqliyyatı olan Sabunçu vəzifəsinin elektrik deposu kimi istismara verilib. 1966-cı ildə Bakı Şəhəri Zəhmətəş Deputatları Sovetinin İcraiyyə Komitəsinin sərəncamı ilə tikili Bakı Metropoliteninin balansına keçib və burada qatarlar hərəkətinin təşkil və idarə edilməsi üzrə ən mühüm xidmətlərin dispeçer mərkəzləri fealiyyət göstərib. 2014-cü ildə dispeçer mərkəzləri yeni inşa edilmiş texnoloji korpusa köçürülrək həmin il sentyabrın 16-da burada təlim-tədris mərkəzi fealiyyətə başlayıb.

AZORTAC

Elmin zirvəsinə doğru 90 illik yol

Oruc MUSTAFAYEV

Oktjabrın 2-də AMEA-nın akademik Yusif Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutunun yaradılmasının 90 illik yubileyinə həsr olunmuş yığıncaq keçirilib. Əvvəlcə tödbir iştirakçıları I Fəxri xiyabanda ümummilli lider Heydər Əliyevin və akademik Yusif Məmmədəliyevin məzarlarını ziyarət edib, məzarları önnən əklil və gül dəstələri qoyublar.

Tədbirdə AMEA-nın prezidenti, akademik Akif Əlizadə, Milli Məclisin deputatları, Azərbaycan Respublikasının Təhsil naziri Ceyhun Bayramov, Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili Elmira Süleymanova, Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin prezidenti Rövneq Abdullayev, AMEA-nın həqiqi və müxbir üzvləri, institut və təşkilatların direktorları, respublikanın ali təhsil müəssisələrinin rəhbərləri, elm və təhsil ictimaliyotının nümayəndələri, xarici ölkələrdən olan qonaqlar iştirak ediblər.

Elmin zirvəsinə doğru 90 illik yol

Yığıncağı giriş sözü ilə açan akademik Akif Əlizadə tödbirin Prezident İlham Əliyevin 2019-cu il 11 mart tarixli "AMEA-nın akademik Yusif Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutunun 90 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında" Sərəncamına əsasən keçirildiyini bildirib.

O, bu sənədin dövlətin elmimiz və alimlərimiz qayğısının növbəti göstəricisi olduğunu vurgulayıb. Qurumun 90 illik fealiyyəti dövründə kataliz, üzvi-kimya, yüksəkmolekullu birləşmələr kimyası, fiziki-kimya, neft-kimya sintezi sahəsində fundamental tədqiqatların aparıldığından deyən A. Əlizadə institutda Azərbaycanın neft kimyası və neft emalı sahəsinə kompleks inkişaf sxemlerinin hazırlanması istiqamətində mühibüm işlərin görüldüyüni diqqətə çatdırıb. Akademik Akif Əlizadə yubiley münasibətlə institutun kollektivini töbrik edib, onlara elmi fealiyyətlərində daha böyük uğurlar arzulayıb.

Sonra akademik Yusif Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutunun direktoru, akademik Vəqif Abbasov "Elmin zirvələrinə aparan 90 illik yol" adlı məruzə ilə çıxış edib.

Elm və təhsilin integrasiyası

Tədbirdə çıxış edən Təhsil naziri Ceyhun Bayramov yubiley münasibətlə institutun rehbərlək və kollektivini, burada təhsil alan magistrant və doktorantları, məzunları töbrik edərək onlara elmi-pedaqoji fealiyyətlərində yeni-yeni uğurlar arzulayıb. O, bildirib ki, təşəkkülündə və inkişafında böyük xidmətləri olmuş, haqlı olaraq Yusif Məmmədəliyevin adını daşıyan Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu Azərbaycanda neft-kimya sahəsinin inkişafında, neft kapitalının insan kapitalına çevrilmesində mühibüm xidmətlər göstərib. Ceyhun Bayramov vurğulayıb ki, onası ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan və Prezident İlham Əliyevin uğurla inkişaf etdirildiyi neft strategiyasının elmi təminatına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu böyük töhfələr verir. Yüksəkxitəslə mütəxəssis hazırlığında bu institutun və onun alimlərinin böyük xidmətləri olub və bu sahədə işlər davam etdirilir.

AMEA-nın akademik Yusif Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutunun yubileyi keçirilib

sash kadrlar yetişdirib. Hazırda magistratura və doktorantura seviyyəsinə də bu iş uğurla davam etdirilir: "Bilərik ki, Azərbaycannın əsas makro-iqtisadi göstəricilərində neft-kimya sahəsi xüsusi çəkiyə malikdir. İnstitut həm doktorantura və magistratura mərhələsində çox deyərli kadrlar həzırlayır".

Ceyhun Bayramov neft-kimya sahəsi sahəsinin aktuallığını, inkişaf perspektivləri və bu sahədə qeyd edilən trendlər barədə də danışır.

Təhsil naziri institutun elm-təhsilin integrasiyası baxımından əhəmiyyətli fealiyyətini qeyd edib. Nazirin sözlərinə görə, Azərbaycan təhsilinin və elminin qarşısında duran ən müümət vəzifələrdən biri müasir inkişaf seviyyəsinə adekvat olan yüksəkxitəslə, peşkar, rəqəbatqabiliyyətli kadrlar, o cümlədən elmi kadrların hazırlanmasından ibarətdir.

Təhsil naziri elm və təhsilin vədətindən dənizşarkən Neft-Kimya Prosesləri İnstitutunun əlkəmizin ali təhsil müəssisələri ilə six əməkdaşlıq etdiyini, institut alimlərinin universitetlərdə yüksəkxitəslə mütəxəssis hazırlığında mühibüm rolunu qeyd edib. Ceyhun Bayramov institutun elmətəhsilin integrasiyasına da böyük diqqət ayırdığını bildirib. Xüsusilə dərslək və dərs vəsaitlərinin hazırlanmasına institut alimlərinin yaxından iştirakını yüksək dəyərləndirdiyini vurgulayıb. O, qeyd edib ki, institutun alim və mütəxəssislərinin iştirakı ilə həm ümumtəhsil məktəbləri, həm də ali məktəblər üçün 28 dərslək, 52 dərs vəsaiti hazırlanıb.

Təhsil Nazirliyi tərəfindən istedadlı uşaqlarla bağlı ardıcıl və sistemli tödbirlərin həyata keçirildiyini vurgulayan Təhsil naziri eləvə edib ki, bu işin Azərbaycanda həqiqətən geniş vüset almışında institut alimlərinin böyük xidmətləri olub və bu sahədə işlər davam etdirilir.

Ali təhsil alma imkanları genişləndirilib

Ceyhun Bayramov əlkəmizin təhsil sisteminde aparılan işlərdən dənizşarkən ali təhsilin olçatanlığının təmin olunması sahəsində mövcud müsbət tendensiyalar barədə məlumat verib. Onun sözlərinə görə, təhsilin keyfiyyət məsələsi də həmişə gündəmdə olub. Dünya təhsil sisteminde olan yeniliklərin Azərbaycan təhsilinə gətirilməsi istiqamətində işlər görülür.

Təhsil naziri çıxışında əlkəmizdə

ali təhsilin olçatanlığının artırılması, rəqəbat mühitinin formalasdırılması istiqamətində ardıcıl siyaset həyatı keçirildiyini diqqətə çatdırıb. Onun sözlərinə görə, ötən tədris ili ərzində Azərbaycanda ali təhsil müəssisələrində dövlət sifarişli yərlərin sayı 66 faiz artırılıb.

C. Bayramov qeyd edib ki, ali təhsilin və elmin inkişafına xüsusi önəm

məsi, eyni zamanda bizim genç alimlərin, tədqiqatçılarımızın dövlət hesabına dünən aparıcı təhsil müəssisələrində doktorantura təhsilinə celb olunması və maliyyələşdirilməsidir. "Biz, eyni zamanda ikinci dövlət proqramı barədə dənizşarkən Azərbaycanın seviyyətini, təhsil sistemimizə böyük töhfə vermiş "2007-2015-ci ilər" Azərbaycan gənclərinin xarici

Əsaslı ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan və Prezident İlham Əliyevin uğurla inkişaf etdirildiyi neft strategiyasının elmi təminatına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu böyük töhfələr verir. Yüksəkxitəslə mütəxəssis hazırlığında bu institutun və onun alimlərinin böyük xidmətləri olub. İnstitut elmin və təhsilin uğurlu integrasiyası sahəsində əla təcrübə yaradıb, habelə ali məktəblər və istehsalat üçün yüksəkxitəslə kadrlar yetişdirib. Hazırda magistratura və doktorantura seviyyəsində bu iş uğurla davam etdirilir.

verən ölkə başçısının cari ilin fevralında imzaladığı müvafiq sərəncamlara əsasən dövlət hesabına maliyyələşən təqəyüd yərlərinin sayı martın 1-dən 16 min vəhdi artırılıb, təqəyüd alan tələbələrin sayı cari tədris ilində 45 faizə çatdırılıb. 2020-2021-ci tədris ilində isə bu rəqəmin 50 faizə çatdırılması nəzərdə tutulur. Bununla yanaşı, tələbələrə verilən təqəyüdlərin məbləği də orta hesabla 20 faiz artırılıb. Bu tödbirlər 110 mindən çox tələbəni şəhərə edir. Eyni zamanda, ali təhsil müəssisələrində dövlət sifarişli yərlər 66 faiz artırılıb. Beləliklə, ali təhsil alma imkanları genişləndirilib, son 5 il ərzində qəbul olunan tələbələrin sayıda təxminən 21 faiz artıb.

"Biz ümumilikdə kəmiyyət göstəriciləri barədə dənizşarkən təbii ki, Azərbaycan təhsil sisteminde keyfiyyət göstəricilərini də hər zaman diqqət mərkəzində saxlayıraq".

Rəqəbatlı ali təhsil

Təhsil naziri dünya təhsil sistemindeki yeniliklərin Azərbaycan ali təhsil sisteminə gotirlərək, ali təhsil sistemimizin rəqəbatqabiliyyətliliyinin gücləndirilməsi sahəsində atılan müvafiq addımlardan da danışır. Onun sözlərinə görə, 2018-ci ilin noyabr ayında ölkə başçısı tərəfindən "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqəbatlılığıının artırılması üzrə Dövlət Programı" imzalanıb. Dövlət programında 2 vəzifə nəzərdə tutulub, onlardan biri, Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafını təmin edən, dünən aparıcı universitetlərinin ikili diplom programlarının təsis edil-

Təhsil naziri İsmayıllıda vətəndaşları qəbul edib

Sentyabrın 27-de Təhsil naziri Ceyhun Bayramov İsmayıllı şəhərində Heydər Əliyev Mərkəzində İsmayıllı və Ağsu rayon sakinlərini qəbul edib.

Qəbuldan avvel Təhsil naziri Ceyhun Bayramov və İsmayıllı Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Rövşən Ağayev ümummilli lider Heydər Əliyevin abidəsi önüne gül dəstələri düzərək xatirəni ehtiramla yad ediblər.

Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları rəhbərlərinin 2019-cu ilin sentyabr ayında şəhər və rayonlarda vətəndaşların qəbulu cədvəlinin uyğun olaraq keçirilən qəbulda qeyd olunan rayonlarda müvəqqəti məskunlaşmış məcburi köçkünlər də iştirak ediblər.

Nazir vətəndaşların müraciəti, şikayət və tekliflərini diqqətə dincələrək onların aradan qaldırılması, hər bir müraciətin operativ şəkildə araşdırılması, qaldırılan məsələlərin qanunvericiliyə uyğun həlli istiqamətində nazirliyin müvafiq aidiyyəti qurumlarının rəhbərlərinə konkret tapşırıqlar verib.

Qəbulda vətəndaşlar əsasən, müəllimlərin işə qəbulu və yerdəyişməsi, işlə temin olunma, məktəb binalarının temiri, iş yerinin daimiləşdirilməsi, həmçinin digər məsələlərlə bağlı müraciətlər ediblər.

Azərbaycan Gənc Müəllimlər Assosiasiyanın üzvləri ilə görüş

Sentyabrın 27-de Təhsil naziri Ceyhun Bayramov İsmayıllı şəhərində Heydər Əliyev Mərkəzində Azərbaycan Gənc Müəllimlər Assosiasiyanın üzvləri ilə görüşüb.

Görüşdə Təhsil naziri Ceyhun Bayramov son illər müəllimlərin peşəkarlıq seviyyəsinin və comiyyətdə nüfuzunun artırılması istiqamətində görülen işlərdən danışır. Müəllimlərin fealiyyətinin stimulasiyalılaşdırılması ilə bağlı davamlı tödbirlər diqqət çəkən Təhsil naziri deyib ki, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin müvafiq sərəncamına əsasən, müəllimlərin aylıq vəzifə maaşları cari il sentyabrın 1-dən orta hesabla 20 faiz artırılıb. Bu dəyişiklikdən sonra aylıq əməkhaqqı 1000 manatdan çox olan müəllimlərin sayı təxminən 5000 nəfər təşkil edib.

Müəllim peşəsinə maraqlı artdığını qeyd edən Ceyhun Bayramovun sözlərinə görə, ümumilikdə son 5 ildə məktəblərin müəllim tərkibi keyfiyyət baxımından yaxşılaşıb, 20 mindən çox gənc müəllim işə qəbul olunub. Müəllimlərin işə qəbul üzrə əldə olunan nüfuzlu toxunun Təhsil naziri qeyd edib ki, cari ildə müsabiqədə iştirak edənlərin sayı əvvəlki illərə nisbatən 3 dəfədən çox artıb, müraciət edənlərin sayı təqribən 55 min olub.

Təhsil naziri deyib ki, həyata keçirilən kompleks tödbirlər neticesində müəllimlik rəqəbatlı bir peşəyə çevrilib, ən yüksək növə göstərən abituriyentlər arasında bu ixtisası seçənlərin sayı dəfələrlə artıb. Nazir bildirib ki, cari ildə 500-dən çox bal toplayanların 25 faizi müəllimlik ixtisasını seçib.

Müəllimlərin mühüm peşə keyfiyyətlərindən danışan Təhsil naziri Ceyhun Bayramov çıxışının sonunda onlara fealiyyətlərində uğurlar arzulayıb.

Sonra görüş iştirakçılarını maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Ötən ay Təhsil Nazirliyinə 29809 müraciət daxil olub

Təhsil Nazirliyinin Telefon Məlumat Mərkəzinə ("Qaynar xətt") xidməti, telefon: 146) daxil olan zənglərlər və Vətəndaşların Qəbulu Mərkəzində 2019-cu ilin sentyabr ayında vətəndaşları gösterilən xidmətlərlə bağlı statistika açıqlanıb.

Qeyd olunan müddət ərzində həmin mərkəzlərə ümumiyyətdə 29809 müraciət daxil olub.

Statistikaya əsasən, Telefon Məlumat Mərkəzində 24292 zəng qəbul edilib.

Vətəndaşların Qəbulu Mərkəzində isə bu dövrdə 5517 vətəndaşda xidmət göstərilib.

Telefon Məlumat Mərkəzinə və Vətəndaşların Qəbulu Mərkəzinə daxil olmuş müraciətlərin (əsasən sorğu xarakterli olub) ekseriyəti dərhal cavablandırılıb və operativ həll olunur. Vətəndaşların Qəbulu Mərkəzində 1855 sənəd (1067 ərəzə, 788 məktub) qəbul olunub və qeydiyyatlıdır.

Daxil olan müraciətlər dərhal 1 sifət, məktəbəhəzirliq qruplarına qəbul, şagirdlərin elektron yerdeyişməsi, tələbələrin köçürülməsi, müddəli müqavilə ilə müəllimlərin işə qəbul və digər məsələləri ehatə edib.

4 nəfər Qazaxistanda təhsil almaq hüququ qazanıb

Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi ilə Qazaxistan Respublikasının Təhsil Nazirliyi arasında uğurlu mərkdəşləşmənin nəticəsi olaraq, 4 nəfər Azərbaycan vətəndaşı 2019-2020-ci tədris ilindən üzrə Qazaxistandan nüfuzlu universitetlərində təhsil almaq imkanı qazanıb.

Müvafiq sazişə əsasən, seçim barədə Qazaxistan tərəfindən verilən yekun qərar nöticəsində təqəüdə layihə və tədqiqatlırlar, ugurlu nüticələrdən dənizşarkələr, qurumun neft emalı və neft kimyası sahəsinə böyük töhfə verdiyi bilidirlər. Çıxış edənlər elmi müəssisəsinin kollektivini 90 illik yubiley münasibətlə töbrik ediblər, gələcək tə

Oruc MUSTAFAYEV

Hər bir ölkənin inkişafı onun dünyada rəqabət qabiliyyətliliyini müəyyən edən insan potensialının hərtərəfli hazırlanğından, intellektual səviyyəsindən asılıdır. Bu mənada ölkə Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən qəbul olunmuş "2007-2015-ci illerde Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Programı" mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Məhz bu program ölkəmizdə yenilikçi, müasir düşüncəli, yüksək hazırlıqlı milli mütəxəssislerin yetişməsində mühüm rol oynamışdır. Programın ilk məzunları artıq cəmiyyət həyatının müxtəlif sahələrində çalışmaqla Azərbaycanın inkişafında öz təhsilərini vermekdədir. "Dövlət Programı məzunları" rubrikasında növbəti müsahibimiz hazırda Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdmən Nazirliyində mətbuat katibi vəzifəsində çalışan Səmayə Məmmədova vəzifəsində.

Onunda iş yerində görüşüb səhbətəşirik.

- Səmayə xanım orta məktəbdə necə oxuyub?

- Məktəb dövründə həmişə humanitar fənlərə daha çox meyilli olmuşam, rus dili üzrə müsabiqə, inşa, şeir yarışlarında iştirak edərək məktəbimizi çox yaxşı təmsil etmişəm. Bir neçə sahədə məktəbin fəxri olmuşam. Azərbaycan dilində keçirilən Məhəmməd Füzulinin yaradıcılığına, Əlağa Vahide həst olunmuş şeir müsabiqələrində iştirak edərək fərqlənmİŞİM. Bu günə qədər də məktəbde keçirilən şeir müsabiqələrindən av-havasını yaxşı xatırlayıram. Bu müsabiqələrdə feal iştirakım məktəb rəhbərliyi və yarışın gedinişini izleyen Təhsil Nazirliyinin eməkdaşlarının diqqətindən yayınmayıb. Azərbaycan, rus, ingilis dillərinə həsr olunmuş müsabiqələr mənə yaxşı nəticələr verib. Riyazi fənlərdə isə həmişə zoif olmuşam. Nə qədər cəhdərlər etsem de, bu sahələrde mənə irəlləşiy olmayıb. Müellimlərim de mənə humanitar fənlərdəki aktivliyimi, məktəbin adını dəfələrə müsabiqələrdə tanıtduğuma görə riyazi fənlərdə bir az güzəştə gedirdilər. Musiqi sahəsində çox yaxşı pianoçu olmuşam. 34 nömrəli musiqi məktəbini bitirmişəm. Musiqi məktəbində oxuduğum zaman da etdi müsabiqəsinə iştirak edərək 1-ci yərə ləylik görürəm. Həmin gün çox böyük sevincələr musiqi məktəbini qaytmışdım.

Atam məni diplomat
görmək istəyirdi

- Jurnalistikaya meyliniz necə yaranıb?

- Mən deməzdim ki, jurnalistikaya çox meyilli olmuşam. Mən dəha çox musiqiye, ədəbiyyata meyilli olmuşam, dəha çox pianoçu olmaq isteyirdim. Sadəcə olaraq bir az valideynlərim, qohum-əqrəbanın müdaxiləsi oldu. Belə qərara geldim ki, musiqi sahəsine yox, başqa sahəyə gedim. Atam məni diplomat görmək isteyirdi. Ancaq mən özümə o sahədə görmürüm. Mən qərara geldim ki, sənədlərimi Xarici Diller Universitetinin tərcüməcilik fakültəsinə verim, lakin ora balmı qatmadı, Bakı Slavyan Universitetinin filologiya fakültəsinə qəbul oldum. BSU-da təhsil aldığım müddədə "Space" televiziyanın aparıcıqla bağlı müsabiqə elan etdim və heç kimə dəməden müsabiqəyə qatıldım. 3 ay sınaq müddətinə bitirdim və məni televiziyyaya işə götürdürlər. Evdəkilərə dedim ki, artıq sizin qızınız televiziyyaya işləyir. Ali məktəb qəbul oldduğum ildən 2004-cü ilə qədər "Space"da işlədim. "Space"da, bunu çox qırıurla deya bilerəm ki, çox gözəl bir məktəb keçmişəm. O döndəmə peşəkar insanlar "Space"yə goldilər. Bəxtim onda gətirdi ki, mənə çox yaxşı bir müəllim düşüdə. Davud Nadirə işlədim, o, publisistlik proqramları departmentinin direktori idi. Məni ilk dəfə işə o götürdü. Diger tərəfdən bəxtim onda gotirdi ki, mənim müəllimim, Allah rəhmət eləsin ona, Rafiq Hüseynov oldu. Deyə bilerəm ki, mən çox yaxşı məktəb keçmişəm ki, onun bəhrəsini bu gün də görürem.

4 xarici universitetdən
müsbat cavab gəldi

- Bəs, xaricdə təhsil necə qərar verdiniz?

- Mən Gənclər və İdmən Nazirliyindən önce Səhiyyə Nazirliyində mətbuat xidmətinin rəhbəri

Dövlət Proqramı məzunları

Tənitim. 1979-cu il 23 iyul tarixində Bakı şəhərində anadan olub. 1996-cı ildə Bakı şəhər 63 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. 1999-2004-cü illerdə Bakı Slavyan Universitetində "Rus dilinin filologiyası" fənni üzrə bakalavr təhsili alıb. 1999-2004-cü illerdə "Space" Müsteqil Teleradio Şirkətində aparıcı vəzifəsində çalışıb. 2004-2005-ci illerdə Azərbaycan Respublikası Vergiler Nazirliyinin Mətbuat xidməti şöbəsində fəaliyyət göstərib. 2005-2007-ci illerdə Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyində mətbuat katibi vəzifəsində çalışıb. 2007-ci ildən Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdmən Nazirliyinin mətbuat katibidir. "2007-2015-ci illerdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı" çərçivəsində 2013-2014-cü illerdə İngiltərin Nyukasl Universitetində media və PR sahəsi üzrə magistr dərəcəsi alıb.

"Magistrlərə ingilis dilində dərs deyirəm"

*Səmayə Məmmədova:
"Musiqiyə, ədəbiyyata
meyilli olmuşam"*

vəzifəsində çalışırdım. 2005-2007-ci illerdə Ümumdünya Səhiyyə Teşkilatının, eyni zamanda, ABŞ Dövlət Departamentinin xətti ilə müxtəlif ölkələrdən səhiyyə sahəsində mediada çalışan insanlara Con Hopkins Universitetində biraylıq trening oldu. Mən orta məktəbi 1994-cü ildə bitirmişdim. Oranın təhsil sistemi ilə tanış olanda... Yəni, təsəvvür edin, sovet məktəbinə bitiril birlən-birə ABŞ təhsil sisteminə düşürsən. Mənim üçün yeni, fərqli, hardaşə çətin, lakin çox maraqlı idı. Çünki dəha çox praktika üzərində qurulmuş bir təhsil sistemi idi. Və mən qərara geldim ki, oradan qayğıdan sonra sənədlərimi verim, xaricdə təhsil almı. Bir neçə dəfə sənədlərimi toplayıb xarici ölkə universitetlərinə göndərdim. Müəyyən problemlər yarandıqdan ilk

- Mən tam səmimi deyim, ora gedəndə məni dekan çağırıv və dedi ki, sənə görə narahatam. Dədim nəyə görə? Dedi, sənin sənədlərin mənə gələndə baxdım ki, universiteti çox-çox illər əvvəl bitirmişən. Yəni bu, özü bir riskdir, 10 il əvvəl universitet bitirmişən, sovet sistemi ilə təhsil almışın. İndi İngiltərəyə galmışın, bu ölkənin təhsil sistemi tamamilə fərqlidir. Dekan üzləşəcəyim hər bir çətin məqamlarda mənə kömək edəcəyini vəd etdi. Doğrudan da mənə ilkin mərhələdə çox çətin oldu, amma sonra yavaş-yavaş artıq hər şey yoluna qoyuldu. Mənim son dissertasiya işim böhran menecment idi, mənə çox maraqlı idı. Böyük bir qurumun böhranla üzləşdiyi bir zamanda, o qurumu mətbuat xidməti necə xilas etməlidir? Dissertasiya işindən çox yaxşı bir qiymət aldım və bu sahəni artıq bir başqa tərəfdən sevdim. Oradan qayğıdan sonra bəxtim onda gotirdi ki. Bakıda illə Avropa Oyunları start götürdü, böyük bir işçi qrupu yaradıldı. Çox sevinirəm ki, orada öyrəndiklərimin mənə çox köməyi oldu. Artıq mənim Avropa Oyunlarında birlikdə işlədiyim insanlar ingilisler idı. Biz oturub ingilislər dənizdə onlar dedilər ki, "Sən biz tərəflərdən gəlməməsin ki?". Onlar deyirdilər ki, sənin yanaşman bizim yanaşmadır.

- Gənclər nə demək istərdiniz?

- Mən heqiqətən xaricdə təhsil almış şəxs kimi onlara bir tövsiyəm var. Oxumaq istədikləri sahəni nə qədər yaxşı bilirlər, bunu özləri müəyyən etsinler. Əger san heqiqətən bu sahədə özünü görürsənə, bu sahə ilə bağlı gelecek planların varsa, get onu oxu, o sahəni genişləndir, məqsədyönlü şəkildə, sadəcə kor-korane şəkildə yox. Çətin ola bilər, alımmaya da bilər, imtahanдан kəsildə da bilərsən. Dissertasiyadan çox aşağı qiymət de ala bilərsən, hər sey o bilər. Əsas odur ki, sen no öyrəndin və hər dəfə öyrəndikcə, öz-özünə düşün: sən bunu özün necə realizə edərdin. Bax, mən bu cür olmuşam.

- İngiltərədə alıdığınız təcrübədən işinizdə yararlanı bilirsinizmi?

- Mən həm də Bədən Tərbiyəsi və İdmən Akademiyasında magistrlər ingilis dilində dərs deyirəm. Son dönmələrdə müxtəlif universitetlərdən, hətta 4-dən müsbət cavablar gəldi. İndi qalımdı məsələnin maliyyə tərofını həll etmək. Mən nazirə yaxınlaşaraq xarici universitetə qəbul olundugumu dedim. İndi qaldı Dövlət Proqramı ilə xaricə getmək. Doğrudan da sağ ələsən, dəstəklədər. Mən dövlətimə çox minnətdaram. Mən sahə üzrə elə bir universitet seçdim ki, orada media-kommunikasiya və PR bəyərə olsun. Və Nyukasl Universitetindən mənə müsbət cavab geldi. Nyukasl Ingiltərənin media-piar və kommunikasiyalar sahəsi üzrə çox yaxşı universitetidir. Həm də ümumilikdə oranı bitiren tələbələrin çalışdıqları sahələrdə öz yanaşması var. Yəni, o yanşamların ortaq məxracını tapmaq lazımdır ki, nə mürrekəb olsun, nə də öz əhəmiyyətini itirsin.

- Təhsilə dövlət qayğısı barədə nə deyə bilərsiniz?

- Mən dövlətin qayğısını görmüş bir gəncəm. Dövlətimin qayğısı sayəsində xaricdə təhsil alıb vətəne qayıtmışam. Bu gün isə vətənimə qulluq edən bir insanım. Buna görə dövlətimə çox minnətdaram, çox sevinirəm.

AzMİU-da magistratura təhsilində yeni standartlar tətbiq olunacaq

Avropanın aparıcı universitetlərinin təcrübəsinə əsaslanan standartlar 7 baza ixtisası üçün nəzərdə tutulub

Rövşən SƏMƏDOV,
AzmİU-nun Magistratura Mərkəzinin direktoru

Son illər Azərbaycanda her bir sahədə müşahidə olunan dinamik inkişaf təhsil sektorunda da aşkar şəkildə nəzərə çarpır. Prezident İlham Əliyevin yüksək diqqət və qayğısı sayəsində, eləcə də müvafiq göstərişləri əsasında atılan addımlar, icra edilən Dövlət proqramları təhsil sistemində keyfiyyətə yeni inkişaf meyillərinin meydana çıxmamasını, yüksək nəticələrin qazanılmasını şartlaşdırır.

Azərbaycanda müüm prioritətlərdən biri kimi müəyyənləşdirilmiş təhsilin inkişafı istiqamətində davamlı işlər görülür, həyata keçirilən işlahat xarakterli tədbirlər müsbət göstəricilərin əldə olunmasına təmin edir. Təhsil sahəsində həyata keçirilən işlahatlar - təhsilədə infrastrukturun yenilənməsi, maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsi, ümumtəhsil məktəblərinin kadər potensialının və tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi xüsusi qeyd edilməlidir. Təsadüfi deyil ki, "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"-nın qəbulundan öte 6 il ərzində ölkəmizdə təhsil sahəsində müsbət dinamika müşahidə olunur. Bu gün təhsilin bütün pillələrində - uşaq bağçalarında, məktəbdənkonar müəssisələrde, orta məktəblərdə, kolleclərdə, peşə təhsildə, ali təhsil, ali təhsildən sonrakı təhsil, eləvə təhsil sahələrində yeni layihələrin reallaşdırılması istiqamətində müüm addımlar atılır.

Çalışığım Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetində (AzmİU) də bu stratejiyanın 5 strateji istiqaməti üzrə ardıcıl və məqsədönlü işlər aparılır. Lakin buna baxmayaq, magistr təhsilinin keyfiyyətinə maneə yaradan bir sira məqamlar hələ də mövcuddur. Onların ən önemlisi, təhsil xidmətinin əsas keyfiyyətini göstərən magistr proqramlarının bəyənəlxalq standartlara uyğun olmamasıdır. Nəzəri təlimlərin sayının çox olması, elmi-tədqiqat işlərinin kreditlərin və zamanın az ayrılması, bəkalavr seviyyəsində tədris olunan fənlərin təkrarı, fənlərin fərqləri kreditləri magistr proqramlarının əsas nöqsanlarından hesab etmək olar.

Magistratura seviyyəsində bəyənəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması istiqamətində bir çox işlər görülər, təcrübə göstərili ki, bəyənəlxalq əməkdaşlığın səmərəliyin artırmaq üçün təhsil proqramlarında zəruri deyişikliklərin edilməsinə ehtiyac var. Bundan irəli gələrək universitetimizdə magistr proqramlarının keyfiyyətinin artırılması və bəyənəlxalq təcrübəyə uyğun təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə yeni standartlar hazırlanıb baxılmasından hesab etmək olar.

AzmİU-da təhsilin bəyənəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması istiqamətində bir çox işlər görülər, təcrübə göstərili ki, bəyənəlxalq əməkdaşlığın səmərəliyin artırmaq üçün təhsil proqramlarında zəruri deyişikliklərin edilməsinə ehtiyac var. Bundan irəli gələrək universitetimizdə magistr proqramlarının keyfiyyətinin artırılması və bəyənəlxalq təcrübəyə uyğun təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə yeni standartlar hazırlanıb baxılmasından hesab etmək olar.

Təhsil Nazirliyində bu standartlar geniş müzakiro edilib və pilot layihə olaraq 2019-2020-ci ildən AzMİU-nun magistratura seviyyəsində tətbiq olunmasına razılıq verilib. Hesab edirik ki, Təhsil Nazirliyinin yeniliklərə açıq olması və yeni layihələrin reallaşdırılması üçün davamlı fealiyyəti təhsil sahəsində əldə olunan müsbət dinamika və nailiyyətlərin əsas amillərindən biridir. Bu kimi fealiyyətin təhsilimizi yeni keyfiyyət mərhələsinə aparacağına əminik.

Nazirliyə təqdim edilmiş yeni standartlar Avropa Kredit Transfer Sistemini tələblərinə və Avropanın aparıcı universitetlərinin təcrübəsinə əsaslanaraq yalnız AzMİU-nun 7 baza ixtisası üçün nəzərdə tutulmuşdur. Bunlar "Memarlıq", "İnşaat mühəndisliyi", "Məliorasiya" və su tosorrufatı tikintisi mühəndisliyi", "Mühəndis sistemlərinin və qurğuların tikintisi mühəndisliyi", "Nəqliyyat tikintisi mühəndisliyi", "Tikinti materialları və memüllatlarının texnologiyası mühəndisliyi" və "Materialşunaslıq mühəndisliyi" ixtisaslarıdır. Bu ixtisasların yeni standartlarında nəzəri təlimlərin sayı azaldıb, fənlərin müxtəlif kreditləri vahid kreditlə əvəzlenib, qeyri-ixtisas fənlərinə ayrılan 14 kredit 6 kreditlə əvəz olunub.

Daha bir yenilik işə magistr dissertasiyalarına ayrılmış 18 kreditin 30 kreditlə əvəz olunmasıdır. Kəhənə tədris planlarında dissertasiyanın yerinə yetirilmesinə 8 həftə ayrılrı. Yeni tədris planında bu zaman 15 həftəyə çatdırılıb, yəni, 4-cü semestr tam olaraq dissertasiyanın tamamlanmasına ayrılib. Bu da, öz növbəsində, keyfiyyəti magistr dissertasiyalarının əsərə gəlməsinə səbəb olacaq.

Öminik ki, tekli olunan standartların tətbiqi universitetdə tədrisin bəyənəlxalq tələblərə uyğunlaşdırılmasına, həmçinin, Avropadakı partnyor universitetlərlə birgə ikili diplom proqramlarının və tələbə məbadiləsinin inkişafına stimul olacaq, magistr təhsilimizin keyfiyyət göstərəciliyini artıracaq.

Dekan dedi ki,
sənə görə narahatam

Şəbnəm Məmmədli
Oğuz rayonu Yaqublu kənd tam orta məktəbinin tarix müəllimi

"Müəllim tələbkar, həm də qayğıkes olmalıdır".

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
TƏHSİL NAZİRLİYİ

LDU-da vətənpərvərlik mövzusunda tədbir

Azerbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının 2019-cu ilin 1-ci ənənəvi məqsədi qazanmış şəhərlərdən biri olan "Turan Araşdırma Mərkəzi" İB Lənkəran Dövlət Universitetində vətənpərvərlik mövzusunda tədbir keçirib.

Sair, publisist, səsioloq alim, professor Əhməd Qəsəmoglu, "Olaylar" İnformasiya Açıqlıyanın baş direktoru, yazıçı-publisist Yunus Oğuz layihənin əhəmiyyəti, görüşün məqsədi barədə etrafı söz açıblar. Natiqlər çıxışlarında Azərbaycan tarixində baş verən hadisələri etraflı təhlil edərək bildirlər ki, tarixin ibarət dərslərinə biganə qalmaq olmaz, unutqanlıq xalqı məhvə sürükleyir. Vətənin sabahı bu gün yetişdirilən gənclərdən, onların məfkurəsindən, xalqına və vətəninə nə dərəcədə bağlılıqdan asılıdır deyən Yunus Oğuz tarixi mövzuda yazdığı əsərlərində vətənpərvərlik mövzusunu daim diqqətdə saxladığını bildirib və kitablarını tələbələrə hədiyyə edib.

Tədbirdə vətənpərvərlik ideyalarını, azərbaycanlı məfkurəsinə tövliq edən, Azərbaycanın məruz qaldığı tarixi faciələri əks etdirən videoçarx nümayiş etdirilib, iştirakçılara bukitlər, braşuralar və videomateriallar paylanılib.

"Gənc müəllimlərə dəstək"

Göygöl rayon Gənclər Evində Təhsil-də inkişaf və innovasiyalar üzrə III ənənəvi məqsədin qalibi olan "Gənc müəllimlərə dəstək" layihəsinin təqdimatı keçirilib.

S. Vurğun adına 3 nömrəli tam orta məktəbin tarix müəllimi Aytekin Əliyevanın rəhbərliyi ilə həyata keçirilən layihənin məqsədi gənc müəllimləri öyrəndici, inkişafçıdırıcı və dəstəkləyici təlimlərə cəlb etmək, onları ictimai tədbirlərdə, sərbəst nitqə mane olan narahatlıqları aradan qaldırmak, müəllimlərin pedaqoji qabiliyyətlərini, nəzəri biliklərini təcrübədə tətbiq edilməsi üçün peşəkarlıq səviyyəsinə yüksəltməkdən ibarət olub.

Sonda gənc müəllimləri maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Raminə MƏMMƏDOVA,
Göygöl Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

"Yaxşı müəllimin yaxşı yetirmələri də olmalıdır"

Osman Osmanov: "Onların sevgisini hiss etdikcə qürurlanıram"

Osman Osmanov 1977-ci ildə Zərdab rayonunun Yarməmməd bağlı kəndində anadan olub. Orta məktəbi bitirdikdən sonra 1995-ci ildə N.Tusi adında Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Coğrafiya fakültəsinə daxil olub. Bakalavr təhsilinin ardınca ADPU-nun coğrafiya ixtisası üzrə magistr dərəcəsinə yiyələnib. 2004-cü ildən isə Şabran şəhər M.Nəzirov adına 4 nömrəli tam orta məktəbdə pedaqoji fəaliyyətə başlayıb. 2018-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına əsasən "Tərəqqi" medalı ilə təltif edilib.

hər şeyi müəllimdən gözləmək də düzgün deyil. Valideyn mütəmadi məktəblə bağlılıqda olmalı, sinif rəhbəri, fənn müəllimlərinin övladı haqqında fikirlərini öyrənmeli, düzgün istiqamətləndirmə üçün evdə də müvafiq addımlar atmalıdır.

İnsanlar on yaxşı, onların ortaq mövzuları olanda anlaşırlar. Ona görə də övladının təhsilinə dəstək olmaq istəyən valideyn onun dersleri ilə bağlı ortaqlıq mövzular tapmalı, yeri geləndə aşadırmalar aparıb övladı ilə bölməlidir. Bu, həm məktəbə paralel olaraq evde də təhsil, elm, öyrənmə, araştırma əhvaliyyəsinin davam etdirilməsinə, həm də uşaqlar valideyn dəstək və marağının hiss etdirilməsinə səbəb olar. Əmin olun ki, bu, uşaqlar üçün çox böyük motivasiya olacaqdır.

- *Sizcə, yaxşı müəllim olmaq üçün nələr lazımdır və bir müəllim kimi siz öz fəaliyyətinizi necə qurursunuz?*

- Yaxşı müəllim olmaq üçün birinci növbədə şagirdlərin sevgisini qazanmaq lazımdır. Bu işe sevmədən mümkün deyil. İkinci işə o sevginin haqqını vermək lazımdır. Bu da öz ixtisasını yaxşı bilmək və bildiklərini şagirdlərə öyrətməklə olur. Nəticədə, yaxşı müəllimin yaxşı yetirmələri də olmalıdır.

Gülər HÜSEYNOVA,
Şabran Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

"Atamla birgə öyrənirəm"

Bərdə şəhər 4 və 8 nömrəli tam orta məktəblərdə Təhsil-də inkişaf və innovasiyalar üzrə III ənənəvi məqsədin qalibi olan "Atamla birgə öyrənirəm" adlı layihənin təqdimatı keçirilib.

Tədbirdə layihə rəhbəri Kənül Quliyeva və təlimçisi IV sinif şagirdlərinə və valideynlərinə layihə haqqında etrafı məlumatlar verib. Təqdimat zamanı şagirdlərə layihə çərçivəsində müəyyən olunmuş 5 fənn açıqlanıb və onların bu fənlərə olan maraqlarını nümayiş etdirilib. Eyni zamanda, şagirdlərin təlimləmə bağlı təklifləri dinlənilib və qeydə alıb.

Ümumilikdə, 152 şagird layihə haqqında məlumatlandırılıb və təlimlərdə iştirak etmək istəyən şagirdlərə qeydiyyat üçün müəyyən zaman verilib.

Təqdimat zamanı qeyd edilib ki, əsas məqsəd təhsil sisteminə ataların rolu artırmaq, onlara övladları ilə birləşdə yeni və müasir öyrənmə üsullarını açıqlamaq və ata-övlad münasibətinin kiçik yaşlardan formalasdırmasını təbliğ etməkdir. İbaret olub.

Tədbir diskussiya şəklində başa çatıb.

Zövqiyə ƏSƏDOVA,
Bərdə Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

- *Osman müəllim, necə oldu ki, siz müəllimlik peşəsinə seçdiniz?*

- Uşaqın təhsil aldığı məktəbdəki pedaqoji kollektivin təhsilə, şagirdlərinə, müəllim yoldaşlarına münasibəti çox önemlidir. Bütün bunlar uşaqın təhsilə, insanlara münasibətinin formalasması ilə yanaşı, gələcək peşə seçimində öz təsirini göstərir.

Məsələn, bir məktəbdə əgər müəllim kollektivində münasibətlər varsa, onlar arasında mehribanlıq, sıfır eməkdaşlıq yoxdur, bu, həmin müəllimlərin pedaqoji fealiyyətinə və uşaqlarla davranışına mənfi təsir etməklə yanaşı, dərs dedikləri şagirdlərin müəllim peşəsinə maraqlı da zaldır.

Əgər bir kollektivdə mehribanlıq, qarşılıqlı hörmət, eməkdaşlıq və sevgi varsa, bu, əlbəttə ki, təlim prosesinə müsbət təsir etməklə yanaşı, uşaqların müəllimi və müəllim peşəsinə sevməsinə də səbəb olur. Mənim təhsil alırdığım məktəbdə münasibətlər məhz belə sağlam idi. Bu, bize bir ailə istiliyini xatırladı. Daha düzgün ifadə etsem, məktəb bizim ikinci ailəmiz idi. Müəllimlərimiz bize öz övladları kimi yanaşdır. Xüsusən, coğrafiya müəllimim... Mən bir gün belə onun hansısa birimizə bigənə yanaşdığını xatırlamıram. Müəllimlik peşəsinə seçməyim də elə coğrafiya müəllimimlə bağlıdır. Ona baxaraq bu peşəni seçmişəm.

- *Qarşımıza müəllim olmaq məqsədi qoyduğunuz. Bəs, şagird olaraq məqsədinizə nail olmaq üçün özünüzü necə motivə edirdiniz? Şagirdlərinizə uğur formulunu paylaşırsınız?*

- Uşaqın təhsil hayatı üçün o məlum üçbucaq (müəllim-şagird-valideyn) sağlam olmalıdır. Müəllimlərimin dəstəyi və diqqəti daha önce qeyd etdim. Valideynlərim də öz növbələrində mənə böyük dəstək göstərirdilər. Atam mənə çox inanırdı. Onun isteklərini doğrultmaq, bù inamı yanılmamış mənim üçün çox önemli idi. Bu işə müəllim peşəsinə yiyələnmə isteyim. Ənənəvi yanaşımı, o məqsədə çatmaq üçün mən daha çox və səyələşməyə vədar edirdim. Ona görə də bu gün olimpiada qalibi olan şagirdim öz müsahibəsində deyəndə ki, "Müəllimin mənə olan inanımı doğrultmağ idim", özümüz o zamanki hiss və düşüncələrimi xatırlayıram. Təbii ki, onlar üçün motivasiya olmaq mənimcün çox sevindiricidir.

- *Müəllim-şagird-valideyn münasibətlərinin sağlamlığının önəmini qeyd edirsiniz, bəs siz şagirdlərinizin valideynləri ilə eməkdaşlığı necə görürsünüz?*

- Uşaqın təhsilində valideyn və müəllim bərabər payda rol sahibidirlər. Hazırda əksər valideynlər isteyir ki, övladının yaxşı təhsil həyatı, parlaq gələcəyi olsun. Amma bunu sadəcə isteyib

oksər vaxtlarda dərsin nə zaman başlayıb, nə zaman bitdiyini bilmirik. Bunu on çox uşaqların dilindən eşidirəm. Hər zaman dərsin 5 deqiqəsini uşaqlarla təhrif etməyə səhbətə ayıram. Mənə görə, tərbiyə təhsildən öncə golr. Bəzək də məqsədimiz, əlbəttə ki, fealiyyətimizi bu istiqamətə qurmaqla əsl vətəndaşlığını etibarlılaşdırıb. Ona görə buna hər zaman həssaslıqla yanaşmağa çalışıram. Həssaslıqla yanaşdıığım mövzulardan biri də uşağın şəxsiyyətini qorumaq, qururunu zədələməməkdir. Qururunu zədələnən uşağı yeniden özünə qazandırmak çox çətin məsələdir. Buna görə də bərpası çətin olan dağıntılara yol aymaqdan qaćmaq lazımdır.

Artıq 15 ildir ki, pedaqoji fealiyyət göstərirəm və bu müddətde öz fealiyyətimi təhlil etməyi heç dayandıram. Təhlil və lazımlı golende də təqnid... Çünkü bunlardır təkmilləşmək, inkişaf etmək mümkün deyil.

- *Osman müəllim, ixtisasınızdan başqa, nə ilə maraqlanırsınız və maraqlı dairəniz nələr daxildir?*

- İdməni çox sevirəm. Demək olar ki, elə ixtisasım qədər. Onların hansısa biri olmadan özümü təsəvvür edə bilmirəm. Uzun müddət kyoşun karate idman növü ilə möşəkul olmuşam. İndi də eyni qayda ilə davam edirəm. İdmən də müəllimlik kimi, uzun fasilələri sevmir, ezməkarlıq və daim öz üzərində çalışıma tələb edir.

- *Coxlu sayıda yetirmələriniz var. Onlarla əlaqələriniz var mı?*

- Əlbəttə. Onların her biri ilə əlaqəm var. İş sahibi olanlarla telefonla danışırıq, bəzən də bir araya toplaşırıq. Hamisindən çox razıym, mən heç vaxt umutmırılar. Toylarına mütləq dəvət edirəm. Onların diqqətini, sevgisini hiss etdikcə, mən qururlanıram.

- *Bir müəllim kimi gələcək planlarınız necədir?*

- Gələcəkdə Şabranın coğrafiya ilə tanınmasını istəyirəm.

Müasir cəmiyyət və məktəb konsepsiyası

Ümumi təhsil qanunu respublikamızda bilinqval və polilinqval təlimə zəmin yaradıb

Telman CƏFƏROV,
BSU-nun tədris işləri üzrə prorektoru,
filologiya üzrə elmlər doktoru, professor, Əməkdar müəllim

«Övvəli səh.1

Birincisi, Azərbaycan xalqı öz xarakterini və mentalitetini, heyat tərzi-nə və dünaygörüşüne görə tolerant xalq kimi digər mədəniyyətlərə və xalqlara açıqdır, ikincisi, bə, özünü ölkənin apardığı cəvik və balanslaşdırılmış siyasetdə tapşırma sorğu neçə il-də həyata keçirilən beynəlxalq səviyyəli tədbir və layihelərde, çağırışlarında təsdiqliyib. Üçüncüüsü və on vacibi, bilinqval təhsil və ünsiyət Azərbaycanın ictimai-mədəni, sosial-iqtisadi hayatında və təhsil məkanında mövcud olan və dərin ənənələrə malik bir haldır. Sadəcə, bu vəziyyətin yenİ reallıqlar və deyvərlər baxımından dərkine, dünya təcrübəsi və yenİ elmi-metodiki yanşımalar kontekstində qıymətləndirilməsinə ehtiyac var.

Biz özümüz də dərk etməyə macəl tapmamış ictimai-həyat, iqtisadi münasibətlər, internet səbəkələri, insan resurslarının yerdeyişimi və sair təsirlər bizi ikidilli və çoxdillili auditöriyalara colb edib. İşdə, məktəbde, universitetdə, elektron resurslar məkanında biz bir neçə dilin istifadəsinə çevrilmişik. Tədris standartlarına və planlarına uyğun olaraq məktəb və universitetlərimizdə, eyni zamanda on azı iki xarici dil öyrənir, və istifadə edirik. Bəzi məktəblərimizdə Azərbaycan və rus bölmələri ilə yanaşı, ingiliscidili beynəlxalq tədris proqramları da fəaliyyətə başlayıb. Bir sira universitetlərimizdə Azərbaycan, rus və ingilicidillərində mütəxəssis hazırlığı heyata keçirilir.

Biz bu gün nəzəriyyə əsrində deyil, təcrübə, eksperiment, real və həyatı layihələrin icası əsrində yaşayırıq. Həlli mövcud problemlərə qarşına bilinqval və polilinqval təhsil problemi de gəlməkdədir. Bu arada gündəmə gələn olduqca heyati bir qanun - "Ümumi təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu göstərdiyimiz təhsil modellərinin ölkəməzin təhsil məkanında tanınmasını labüb edir.

Bildiyimiz kimi, bu gün respublikamızda təlim rus dilində aparılan məktəblərin sayı 350-yə yaxındır. Bu məktəblərə əsasən Bakıda yerləşir. Elə təlimi ingiliscə aparan və beynəlxalq səviyyəde akreditasiya olunan təhsil proqramları əsasında digər əcnəbi dillərdə təhsil verən məktəblər de paytaxtın payına düşür. Prezident İlham Əliyevin 29 may 2019-cu il tarixli Fərmanı ilə təsdiq olunmuş "Ümumi təhsil haqqında" Qanun (6.4.Tədris dərəcələrində aparılan ümumi təhsil müəssisələrində Azərbaycan dili, adəbiyyatı, tarixi və coğrafiyası tədrisində) ümumi təhsilin pillələ-

lərinin qəbul olunması və bunun hətta qanun seviyəsində təsbiti, təbii ki, al-qışlanı. Təhsilini rus dilində almaq istəyən uşaqların bu xarici dil üzrə müsahibəden keçirilməsinə başlanılması da başa düşüləndir. Çünkü istenilən halda sağird ilk informasiyanı onun da-ha asan qəvraya bildiyi dildə almılmalıdır.

Tədris digər dillərdə aparılan ümumi təhsil müəssisələrində Azərbaycan dili, adəbiyyatı, tarixi və coğrafiyasının tədrisi evvelər de tələb olundurdu. Hazırda bu fənlər əsasən təlim dilində tədris edilir. "Ümumi təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun müəyyən edəcəyi yeni tədris şəraitində artıq bu fənlər qarşı-sunda yeni tələblər qeydləndirilir: birincisi, tədris planında "Azərbaycan dili", "Azərbaycan adəbiyyatı", "Azərbaycan tarixi" və "Azərbaycan coğrafiyası" adlandırılın fənlər ana dilində tədris olunmalıdır; ikincisi, fənn kurikulumunun mözəmən xətlərinə müvafiq olaraq, orta və yuxarı siniflərdə sağirdlerin ana dilində onların dil-danışq bacarıqlarının inkişafı, nitq mədəniyyətinin formalşaması və adəbi dil qaydalarını mönəmsəmələri üçün on azı 5-

dilində keçən uşaqlardan formalşan sinif komplektlərində ibtidai sinif pil-ləsində ana dilində sorbet təsdiq-qurma vərdişinin təmin olunması asan və ağabatdan deyil. Bu zaman tədrisən tədrisə dillerin beraberliyini (partitinin) təmin olunması yalmız Azərbaycan dili, adəbiyyatı, tarixi və coğrafiyasının orta siniflərdə tədrisi yolu ilə reallaşdırılır.

"Ümumi təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tədris dili ilə bağlı tələbənin hörmətlə yanaşmaqla yanaşı, bilinqval təlim üçün vacib olan bir şərti xüsusi vurğulamaq is-tərdir: sağirdler her iki dili ana dili seviyəsində mönəmsəməlidirlər. Bu məqsədə: 1)ümumi təhsilin ibtidai, orta və yuxarı sinifləri üzrə tədris planları, her bir fənnin kurikulumu, tədris standartları, dərsliklər bilinqval təlimin möqsəd və vəzifələrinə uyğun tərtib edilmiş; 2)Azərbaycan və rus dillərində təlim integrativ xarakter daşımalı; 3)bilinqval təlimə cəlb olunmuş müəllimlər müvafiq təlim kursları və treninglər keçməlidirlər; 4)təlimi rus dilində aparın məktəb və siniflərin sayının artırması pedaqoji kadrlar hazırl-

ılmazlığı qabaqcıl təhsil sistemlərinə malik ölkələr üçün artıq normaya çevriləmkədir. Amerikada Kanadanın, Avropada Almaniya və Finlandiyannın, Asiyada Sinqapur və Malayziyanın, MDB-də Qazaxistandan bu sahədə toc-

rəbəsi maraqla qarşılıan...

Qabaqcıl cəmiyyətler on illiklər və

yüzyilliklər boyu mədəniyyətlərənəsən dialog, Şərqi-Qərb əməkdaşlığı, müqayiseli dilçilik və adəbiyyatşunaslıq, förlü və oxşar mədəniyyətlərdə tipoloji və ideya-mövzu yaxınlığı, tədrisən etnomədəni təhsil komponenti kimi messoleləri təkcə elmi təməsəvədə nə-zərdən keçirmir, həm də onların tətbi-qinə nail olmaqla ciddi nəticələr əldə etməkdədir. Ölkəmizdə de bilinqval və multilinqval təlim keçidin kifayət qədər güclü elmi-nəzəri bazası var. On başlıca cəhət ondardır ki, eyni məktəblərimizdə təlimin Azərbaycan və rus dillərində aparılması təmin edilmişdir. Postsovet mərhələsində yetişən ziyanlılar və müte-xəssisler nəslə üçün isə digər xarici diller, ilk növbədə, ingilis dili müstə-na əhəmiyyət kəsb edir. Bi-zə maraqlı görünən fakt odu ki, XIX əsrin sonu - XX əsrin evvəllerində rus-tatar məktəblərində (bu məktəblər özərlər de bilinqval idi). Bu, təhsil tariximizdə ol-duça uğurlu təcrübə olub), Sankt-Peterburg, Moskva, Kiyev və s. Rusiya universitetlərində təhsil almış azərbaycanlılar milli ruhlu ziyanlılar kimi formalşmışdır, kosmopolitizmən, qərbiçilikdən, slavyanofil ideyalarından və sair "izm" lərindən uzad idilər. Məs-hur "Üç mədəniyyət" kitabının müali-lli Əhməd Bey Ağayev rus adəbiyyatı üzrə professor elmi adını daşıyır... Elə bu gün də asas meqsəd mili-mədəni özünməxsusluğun, milli ruhda tərbiyənin aparılması şortılı ümum-avropa və dünya məkanına integrasiyanın və mədəniyyətlərənəsən kommunika-siyasının təmin olunmasından, gənc nəslin multikultural ruhda tərbiyəsinə nail olmaqdən ibarətdir.

Sonda paytaxt məktəblərində rus bölmələrinə 1-ci siniflərə sağird qəbul ilə bağlı yaranmış məqama toxunmaq istərdim. "Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün tam yeni tədris planlarını hazırlanmasını tələb edir. Yeni "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun tələbənin Görə, məktəbdə Azərbaycan dili və adəbiyyatının tədrisi məsələsinə baxımdan təsdiq edilmişdir. Ümumi təhsil haqqında" Qanun tədris dili kimi dövlət dilini təsbit etdindən artıq məktəblərde "rus bölməsi", "ingilis bölməsi" anlaysıları aradıq galix. Bu iso növbəti dörs ilinin başlangıcındək 1-ci siniflər üçün

"Nəsimi İli"

Fərahim SADIQOV,
Azərbaycan Universitetinin professoru,
pedagoqika elmləri doktoru

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə 2019-cu il ölkəmizdə "Nəsimi İli" elan olunub. Ölkəmizin bütün orta, orta ixtisas və ali təhsil müəssisələrində, təlim-tərbiyyə ünvanlarında, adəbi-bədii məclislərində görkəmli Azərbaycan şairi İmadəddin Nəsiminin poetik nümunələri səslənir. Bütün tədbirlərdə Nəsiminin poeziyamıza dünya şöhrəti qazandırmasının günün aktual məsəlesi kimi təhlil olub. Nəsiminin yaradıcılığı bütün türk dünyasında seviliş və böyük məhəbbətlə mütləc olunur. Bu günlərdə Türkiyədə İ.Nəsiminin 650 illiyi münasibətilə təşkil olunan Uluslararası Simpoziumun təşkili və böyük müvəffəqiyətə baş tutması bunu bir daha sübut etdi.

Bəla ki, sentyabr ayının 9-dan 11-dək Türkiyə Cumhuriyyətinin Kapadokya bölgəsinin Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi tərəfində İ.Nəsiminin 650 illiyi yubileyi münasibətilə Beynəlxalq (Uluslararası) Simpozium keçirildi.

Tədbirin açılış mərasimində ilk olaraq Azərbaycan Respublikasının və Türkiyə Cumhuriyyətinin dövlət himnləri səsləndi.

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Universitetinin rektoru, professor-doktor Məzhar Bağış Uluslararası Simpoziumun böyük Azərbaycan şairinin 650 illik yubileyinə həsr edildiyini, bu işdə onlara yardımçı olan Azərbaycan Respublikası Təhsil Comisiyyatının sədri Nügəy Əliyev və Azərbaycan Universitetinin rektoru Seadat Əliyevaya öz töşəkkü-rünü bildirdi.

Sonra söz Cənubi Azərbaycandan gelen saz ifaçılarından verildi. Onlar Nəsiminin mərsiylərini, qissələrini və qəzəllərini xorla oxuya-oxuya sazda müşayit etdilər.

Nəsiminin 650 illik yubileyinə həsr edilmiş Birinci Tasavvuf Araşdırıcıları Uluslararası Simpoziumun Təşkilat komitəsinin üzvleri, Azərbaycan Respublikası Təhsil Comisiyyatının sədri Nügəy Əliyev və Azərbaycan Universitetinin rektoru Seadat Əliyevaya öz töşəkkü-rünü bildirdi.

Simpoziumun bölmə iclaslarında on üçəkən möqamlarından biri Azərbaycan alimlərinin çıxışları ilə bağlı oldu. İlk məruzəni Azərbaycan Universitetinin nümayəndəsi qismində pedago-

gi elmləri doktoru, professor olaraq mən (yəni Fərahim Sadıqov) etdim. Mövzü "İmadəddin Nəsiminin didaktik görüşləri və tərbiyəvi fikirləri" adlanır.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

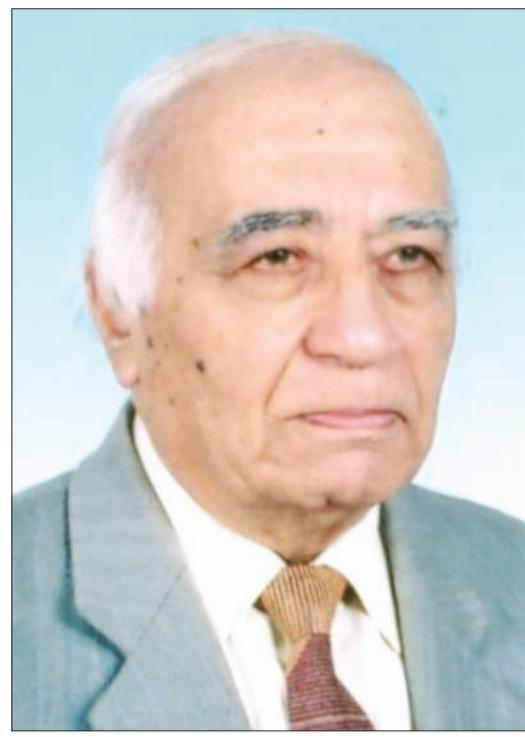
Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.

Nəsimi hürufili böyük arenada təhlükəsizliklə təqdim olundu. O, bir çox fəlsəfi cəreyanlarla, dini-təriqətlərə maraqlanmış, onların mahiyyətini, məzmununu, fəlsəfi görüşlərini döründən öyrənmişdir.</

Azərbaycanın görkəmli astronom alimi, astrofizika üzrə elmlər doktoru, professor Rəhim Əyyub oğlu Hüseynovun bu günlərdə 95 yaşı tamam olub. R. Hüseynovun ömrü yolu heç də hamar olmayıb, çox keşməkəslərdən keçib. Alimin zəngin və mənali həyatı bugünkü müstəqil Azərbaycanın gənciyi üçün bir məktəbdər. Rəhim müəllim ağır şəraitdə yüksək səviyyəli, alicənab bir şəxsiyyət kimi formalaşdı və deyərlər alim kimi astronomiya elminin ölkəmizdə təbliğində və inkişafında öz rolunu oynadı. Azərbaycan ziyalıları sırasında öz mövqeyi və şəxsiyyəti, dəstxətti ilə tanımış böyük alim, astrofizika üzrə Azərbaycanda ilk fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, AMEA-nın müxbir üzvü, Beynəlxalq Astronomiya İttifaqının üzvü, respublikanın Əməkdar müəllimi, professor R. Hüseynov bu sahənin inkişafına böyük töhfə verib.

ləsində güclü nöqtəvi partlayış nezəriyyəsinin tətbiqi, planetar dumanlıqların əsas parametrlərinin təyini üsullarını əhatə edib.

Alimin tədqiqat işlərinin nəticələri dünyanın on mətəber elmi mərkəzlərində məşhur alimlər tərəfindən xüsusi qeyd olunub.

1969-cu ildə Rəhim Hüseynov Beynəlxalq Astronomiya İttifaqının üzvü seçilib. O, astronomiya sahəsində Çexoslovakiyada, İngiltərəde keçirilən qurultaylarda iştirak edib. Pulkovo Rəsədxanasında, Krim Astrofizika Rəsədxanasında, Moskva, Sankt-Peterburg, Kiev universitetlərində, Ruminiya, Çexoslovakiya və Türkiyənin elm-təhsil mərkəzlərində və müəssisələrində dəfələrlə məruzələr edib.

Professor R. Hüseynov 1975-ci ildə Bakı Dövlət Universitetində təşkil olunmuş Astrofizika kafedrasının 17 il rəhbəri olub. 1992-ci ildən ömrünün sonuna qədər BDU-nun professoru vəzifəsində çalışıb. Səmərəli pedaqoji fəaliyyəti nəzərə alınaraq ona 2000-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Əməkdar müəllimi fəxri adı verilib.

Ömrünün 65 ilini Rəhim müəllim elmi-pedaqoji fəaliyyətə həsr edib, bir neçə namizədlik dissertasiyasının rəhbəri, bir doktorluq işinin məsləhətcisi olub, 70-dən çox elmi məqalənin, 6 elmi-kütüvəli kitabın, bir neçə monoqrafiyaların, ali və orta məktəblər üçün dərsliklərin müəllifi dir. "Astronomiya Terimləri Lügəti"nin işçü üzü görməsi da professor Rəhim Hüseynovun adı ilə bağlıdır. Birinci hemməlli və redaktor olaraq ibarət bu üçülliyin - Azərbaycanca-Rusca-İngiliscə lüğətin sonunda Güneş və Ay təqviyimləri haqqında dəqiq hesablamalarla əsasen mühüm əlavələr verilib.

Bir alim kimi professor R. Hüseynovu səciyyələndirən əsas cəhət onun məşqul olduğu problemləri derindən bilməsidir. O, xalqını, Vətəni Azərbaycanı böyük məhəbbətlə sevirdi. "Güneş" in tədqiqatçısı olan Rəhim müəllim özü Güneşin bir parçası kimi hərəkatlı və nurlu şəxsiyyət idi.

Böyük alim olmaqla yanaşı, R. Hüseynov ziyalı bir ailənin başçısı olub. Rəhim müəllimin yeganə övladı - oğlu Fərhəng Hüseynov görkəmli bestekar idi. Respublikanın Əməkdar artisti fəxri adına layiq görülmüşdür. O, 2010-cu ilin əvvəlində 60 yaşında gözənlənilmədən vəfat etdi. Bu itki Rəhim müəllimi həddindən artıq sarsılmışdı.

Təleyin ağır zərbəsini bu müdrik insan mətnələr qarşılığı, eyməndi, sərtleşmədi, üreyi dəşa dönmədi. O, ipək kimi yumşaq xasiyyətə malik insan idi. İstedadlı alim, Rəhim Əyyub oğlu Hüseynov 2012-ci il avqustun 21-də ömrünün 88-ci ildində dünyasını dəyişdi.

Rəhim müəllim elm, təhsil sahəsindəki zəngin fəaliyyəti ilə onu təməyanların qəlbində möhtəşəm bir abidə qurdu. O, şirin bir xatirətək onu sevenlərin qəlbində daim yaşayacaqdır.

"AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ"

Qəzet 1934-cü ildən çıxır

Baş redaktorun müavini

Sarvan İbrahimov 538-21-55

Mühasibatlıq

539-67-74

Reklam və elanlar

539-20-77 (tel/faks)

Ünvan: AZ-1100, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə 23 M, Mətbuat Evi, 5-ci mərtəbə

Qəzet "Azərbaycan müəllimi"nin kompüter mərkəzində yığılın və "Azərbaycan" nəşriyatında çap olunur

Qəzet hər həftənin cümlə günü çıxır

Bank hesabımız

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı 5 sayılı "Mətbuat şöbəsi"

Kodu: 805142 VÖEN: 9900001881

M/h: AZ 03 NABZ 0135010000000002944

S.W.I.F.T.: IBAZAZ 2X

"Azərbaycan müəllimi" qəzeti redaksiyası

Hesab № AZ80 IBAZ38060019443164986350

VÖEN: 1300397831

Lisenziya № 022327, İndeks: 0003, Tiraj 6417, Sifariş 3322

Məsul növbətçi: N.Rəhimov

Paytaxt üzrə 5 məktəbdə peşə təmayüllü siniflər yaradılıb

2019-2020-ci tədris ilində Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin tabeliyində 5 ümumi təhsil müəssisəsində peşə təmayüllü siniflər yaradılıb.

Paytaxtdakı 117, 120, 234, 274, 293 nömrəli tam orta məktəblərdə fəaliyyət göstərən peşə təmayüllü siniflərin yaradılmasının əsas məqsədi ümumi orta təhsil bazasında təhsilənlərin müxtəlif peşələr üzrə ilkin biliç və bacarıqlara yiyələnməsinə tömən etməkdir. Peşə ixtisasları barədə məlumatlandırılmaqla əmək bazarması, eləcə də peşə təhsilin hazırlanmasından ibarətdir. Təhsilənlərlə ilkin sahibkarlıq bacarıqlarının aşınması, əmək bazarmının peşəyönümlü hərziqli və əmək qabiliyyəti səxsələrlə tömən edilməsi de layihənin əsas hədəflərindəndir. X-XI sinif sağçılarından üçün peşə təmayüllü siniflər ümumi təhsil müəssisələrinin orası, eləcə də maddi-texniki tədris imkanları nəzərə alınmaqla müyyən edilib.

Qeyd edək ki, peşə təmayüllü siniflərdə tam orta təhsil seviyyəsində təlim məxfiyyətli fanlara üstünlük verilməklə Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilən tədris planı və modul spesifikasiyası üzrə təhsilənlərin meyil, maraq və qabiliyyətlərinə uyğun istiqamətlər üzrə təmayülləşmə əsasında təşkil olunur. Peşə təmayüllü siniflərdə təhsil dövlət hesabına həyata keçirilir.

Etibarsız sayılır

Azərbaycan Kooperasiya Universiteti tərəfindən 2016-cı ildə Qurbanov İlkin Elhəram oğluna verilmiş A-100418 nömrəli bakalavr diplomu iddiy üçün etibarsız sayılar.

Göygöl rayonu Gəncə kənd tam orta məktəbinin 2007-ci ildə bitmiş Musayeva Mahizər Sakit qızına verilmiş B-420923 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiy üçün etibarsız sayılar.

Çıldırırm adına Azərbaycan Politexnik İnstitutu tərəfindən 1978-ci ildə Əliquliyev Xalid Xanlı oğluna verilmiş AA-022172 nömrəli diplomi iddiy üçün etibarsız sayılar.

Qubadlı rayon Aşağı Dibiçli kənd ümumi orta məktəbinin VIII sinfini 1990-ci ildə bitmiş Qaybalyev Əbülfəz Abbas oğluna verilmiş A-410092 nömrəli şəhədnamə iddiy üçün etibarsız sayılar.

Beyləqan rayonu şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 1993-cü ildə bitmiş Səfərova (Tağıyeva) Gülbənə Bəxtiyar qızına verilmiş A-608831 nömrəli şəhədnamə iddiy üçün etibarsız sayılar.

Gədəbəy rayonu M.Rüstəmov adına Düz Resullu kənd tam məktəbinin 2005-ci ildə bitmiş Hacıyev Hacıyev Şahin Bahadır oğluna verilmiş B-150980 nömrəli attestat iddiy üçün etibarsız sayılar.

Zərdab şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2019-cu ildə bitmiş Cəbrayılovla Gülpula Şahin qızına verilmiş C-263913 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat iddiy üçün etibarsız sayılar.

Zaqatala şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbi 2001-ci ildə bitmiş Əlişov Cəbrayılov Osman oğluna verilmiş AN-583211 nömrəli attestat iddiy üçün etibarsız sayılar.

Mingəçevir şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbi 2014-cü ildə bitmiş Ənverli Samir Məmməd oğluna verilmiş A-320572 nömrəli attestat iddiy üçün etibarsız sayılar.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən 2017-ci ildə Zəkeriya Cavid Əmərli oğluna verilmiş Teləbəli iddiy üçün etibarsız sayılar.

Yevlax şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 2007-ci ildə bitmiş Şikərlə Gülnar Ədalət qızına verilmiş 424561 nömrəli attestat iddiy üçün etibarsız sayılar.

Abşeron rayonu Xələndəkond kənd tam orta məktəbinin 2018-ci ildə bitmiş Xələdov Cesim Rasul oğluna verilmiş E-116059 nömrəli attestat iddiy üçün etibarsız sayılar.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən 2017-ci ildə Zəkeriya Cavid Əmərli oğluna verilmiş Teləbəli iddiy üçün etibarsız sayılar.

Kürdəmir şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 2017-ci ildə bitmiş Cəfərzadə Nail Nizami oğluna verilmiş E-073942 nömrəli attestat iddiy üçün etibarsız sayılar.

Kürdəmir şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 2017-ci ildə bitmiş Cəfərzadə Nail Nizami oğluna verilmiş E-073942 nömrəli attestat iddiy üçün etibarsız sayılar.

Quba rayon Hacıqayıb kənd tam orta məktəbinin 2015-ci ildə bitmiş Sərkərova Sevda Qurban qızına verilmiş A-464096 nömrəli attestat iddiy üçün etibarsız sayılar.

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman İnstitutu 1995-ci ildə bitmiş Həziyev Mehman Qüdrət oğluna 1997-ci ildə verilmiş AB-1-058261 nömrəli diplomi iddiy üçün etibarsız sayılar.

Beyləqan rayon II Şahseven kənd tam orta məktəbinin IX sinfini 2007-ci ildə bitmiş Mətbəlova Əfsanə Əlizahir qızına verilmiş A-534177 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat iddiy üçün etibarsız sayılar.

Azərbaycan Texniki Universiteti tərəfindən 2005-ci ildə Quliyev Nəsimi Aydın oğluna verilmiş B-035784 nömrəli bakalavr diplomi iddiy üçün etibarsız sayılar.

Gəncə Yüngül Sənaye Texnikumu tərəfindən 1995-ci ildə Ələkbərov Elçin Hümbət oğluna verilmiş PT-I-121304 nömrəli diplomi iddiy üçün etibarsız sayılar.

Baki Dövlət Sosial-Iqtisad Kollegi tərəfindən 2016-ci ildə Əlizadə Fidan Elşən qızına verilmiş AA-079986 nömrəli subbakkalavr diplomu və diploma əlavə qiymət edvəlid iddiy üçün etibarsız sayılar.

Bakı Dövlət Sosial-Iqtisad Kollegi tərəfindən 2016-ci ildə Əlizadə Fidan Elşən qızına verilmiş AA-079986 nömrəli subbakkalavr diplomu və diploma əlavə qiymət edvəlid iddiy üçün etibarsız sayılar.

Bakı Dövlət Sosial-Iqtisad Kollegi tərəfindən 2016-ci ildə Əlizadə Fidan Elşən qızına verilmiş AA-079986 nömrəli subbakkalavr diplomu və diploma əlavə qiymət edvəlid iddiy üçün etibarsız sayılar.

Bakı Dövlət Sosial-Iqtisad Kollegi tərəfindən 2016-ci ildə Əlizadə Fidan Elşən qızına verilmiş AA-079986 nömrəli subbakkalavr diplomu və diploma əlavə qiymət edvəlid iddiy üçün etibarsız sayılar.

Bakı Dövlət Sosial-Iqtisad Kollegi tərəfindən 2016-ci ildə Əlizadə Fidan Elşən qızına verilmiş AA-079986 nömrəli subbakkalavr diplomu və diploma əlavə qiymət edvəlid iddiy üçün etibarsız sayılar.

Bakı Dövlət Sosial-Iqtisad Kollegi tərəfindən 2016-ci ildə Əlizadə Fidan Elşən qızına verilmiş AA-079986 nömrəli subbakkalavr diplomu və diploma əlavə qiymət edvəlid iddiy üçün etibarsız sayılar.

Bakı Dövlət Sosial-Iqtisad Kollegi tərəfindən 2016-ci ildə Əlizadə Fidan Elşən qızına verilmiş AA-079986 nömrəli subbakkalavr diplomu və diploma əlavə qiymət edvəlid iddiy üçün etibarsız sayılar.

Bakı Dövlət Sosial-Iqtisad Kollegi tərəfindən 2016-ci ildə Əlizadə Fidan Elşən qızına verilmiş AA-079986 nömrəli subbakkalavr diplomu və diploma əlavə qiymət edvəlid iddiy üçün etibarsız sayılar.

Bakı Dövlət Sosial-Iqtisad Kollegi tərəfindən 2016-ci ildə Əlizadə Fidan Elşən qızına verilmiş AA-079986 nömrəli subbakkalavr diplomu və diploma əlavə qiymət edvəlid id

Tələbələr hansı universiteti seçməlidir?

Oruc MUSTAFAYEV

Müsair dünya düzəni yüksəkxitaslı, peşəkar, intellektli, xüsusi bacarıqlara sahib müəxəssislərin ciyinləri üzərində formalşamadır. Əmək bazarı isə ali məktəblərdən yüksək səriştəli, əməkqabiliyyətli mütxəssislər gözləyir. Bəs, bu məzunlar harada hazırlanır? Hansı universitetlər daha yaxşı əməkqabiliyyətli məzunlar buraxır? Böyük Britaniyanın "QS Graduate Employability Rankings 2020" tədqiqatı bu suala cavab verir.

Reytingin izahat hissəsində qeyd olunur ki, dünyanın en yaxşı universitetlərindən bir çoxu her il yüksəkxitaslı məzunlar buraxırlar, işə görənlərlər isə tez-tez akademik müəssisələrin

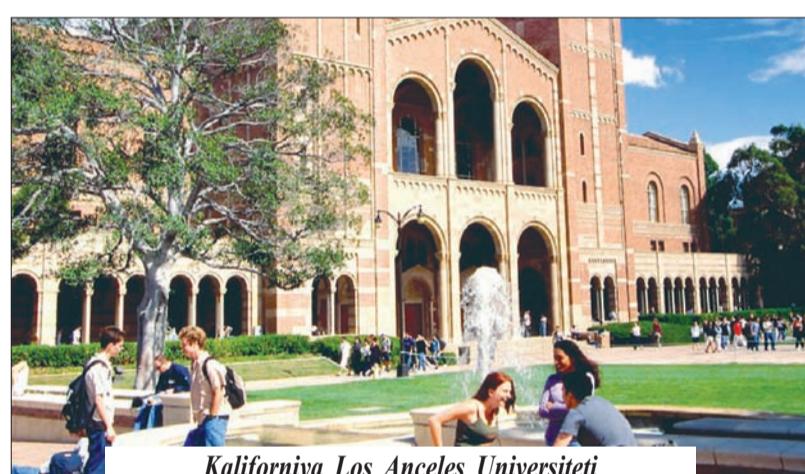
Yeni reyting əmək qabiliyyətli məzunlar buraxan ali məktəbləri müəyyən edib

öz tələbələrini iş dünyasına hazırlamaq üçün kifayət qədər səy göstərməməsindən narahatlıqlarını bildirir. Xüsusən de yumşaq bacarıqlar daha çox vurğulanır, bəzi sənaye, xüsusile mühəndislik və texnologiya sahələrində isə "bacarıqlar üzrə nəzərəçarpacaq irəliləyiş"lər olduğunu qeyd olunur. Bütün dünyada məzun uğrunda sərt rəqabəti nəzərə alaraq, tələbələr ciddi şəkildə düşümməlidirlər ki, seçimlərini universitetlər onları lazım olan qlobal bilik və bacarıqlarla təmin edə, qlobal işəgötürənlərin tələbləri nəzərə alınmaqla əmək bazarına hazırlaya bilərmi. Məsələn, Böyük Britaniyanın kifayət qədər tanınan ali məktəblərinin bəzi məzunları hesab edirlər ki, dünyanın on nüfuzlu ali məktəblərindən birinin universitet diplomu onu uğurlu karyera ilə təmin etmek üçün artıq kifayət deyil. Gələcək karyera perspektivlərindən narahat olsanız və müvəffəqiyət əldə etmək üçün hansı universitetlərin on yaxşı seçim

olduğuna əmin olmaq istəsəniz bu reytinglə tanış olmağınız kifayətdir. Bu sıralama gələcəyinizin təminat üçün kifayət edər.

QS öz tədqiqatında dördüncü sənədində 44 min işəgötürən arasında hər bir təhsil müəssisəsinin nüfuzunu əhatə edən beş pilləli metodologiyadan istifadə edib. QS 29 min xüsusi uğurlu mütxəssisinin hansı universitetlərdə təhsil aldığı, hansı universitetlərin müəssisələrlə əməkdaşlıq etdiyini, təhsil müəssisəsinin ərazisində işəgötürənin nümayəndəliyinin olub-olmadığını, eləcə də məzunların məşğulluq səviyyəsinə əraziyi. Reytinglə daha ətraflı www.topuniversities.com/university-rankings/employability-rankings/2020 səhifəsindən tanış olmaq olar.

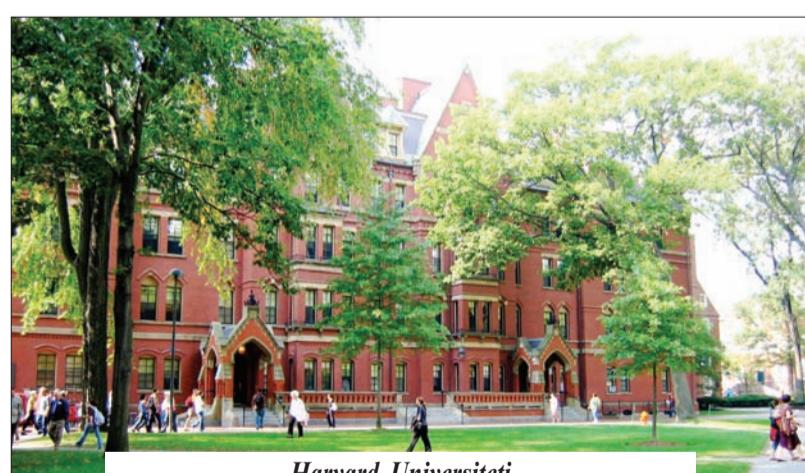
Reyting	Ali məktəbin adı	Ölkə
1.	Massachusetts Institute of Technology	ABŞ
2.	Stanford University	ABŞ
3.	University of California, Los Angeles	ABŞ
4.	The University of Sydney	Australiya
5.	Harvard University	ABŞ
6.	Tsinghua University	Çin
7.	The University of Melbourne	Australiya
8.	University of Cambridge	Böyük Britaniya
9.	The University of Hong Kong	Honkonq
10.	University of Oxford	Böyük Britaniya
11.	New York University (NYU)	ABŞ
12.	Cornell University	ABŞ
13.	Yale University	ABŞ
14.	University of Chicago	ABŞ
15.	Princeton University	ABŞ
16.	University of Toronto	Kanada
17.	ETH Zurich - Swiss Federal Institute of Technology	İsviçrə
18.	Ecole Polytechnique	Fransa
19.	Peking University	Çin
20.	University of Pennsylvania	ABŞ
21.	Columbia University	ABŞ
22.	UCL	Böyük Britaniya
23.	The University of Tokyo	Yaponiya
24.	National University of Singapore (NUS)	Singapur
25.	University of Waterloo	Kanada
26.	University of Michigan	ABŞ
27.	The University of New South Wales (UNSW Sydney)	Australiya
28.	Seoul National University	Cənubi Koreya
29.	Fudan University	Çin
30.	Duke University	ABŞ
30.	Imperial College London	Böyük Britaniya
30.	Northwestern University	ABŞ
33.	Pontificia Universidad Católica de Chile (UC)	Çili
34.	Waseda University	Yaponiya
35.	Zhejiang University	Çin
36.	KIT, Karlsruhe Institute of Technology	Almaniya
37.	Delft University of Technology	Niderland
38.	Purdue University	ABŞ
39.	Carnegie Mellon University	ABŞ
40.	Tecnológico de Monterrey	Meksika
41.	Politecnico di Milano	İtaliya
41.	The University of Manchester	Böyük Britaniya
43.	Shanghai Jiao Tong University	Çin
44.	Georgia Institute of Technology	ABŞ
45.	The London School of Economics and Political Science (LSE)	Böyük Britaniya
46.	Johns Hopkins University	ABŞ
47.	Brown University	ABŞ
48.	The University of Edinburgh	Böyük Britaniya
49.	University of North Carolina, Chapel Hill	ABŞ
50.	Keio University	Yaponiya

Kaliforniya Los Angeles Universiteti

Sidney Universiteti

Harvard Universiteti

Tsinghua Universiteti

51.	American University of Beirut (AUB)	Livan
51.	University of Leeds	Böyük Britaniya
53.	Kyoto University	Yaponiya
54.	University of Texas at Austin	ABŞ
55.	University of Wisconsin-Madison	ABŞ
56.	National Taiwan University (NTU)	Tayvan
57.	The University of Queensland	Australiya
58.	University of Bristol	Böyük Britaniya
59.	The University of Auckland	Yeni Zelandiya
60.	University of Washington	ABŞ
61.	University of Illinois at Urbana-Champaign	ABŞ
62.	University of Nottingham	Böyük Britaniya
63.	RWTH Aachen University	Almaniya
64.	University of Southern California	ABŞ
65.	Tokyo Institute of Technology (Tokyo Tech)	Yaponiya
66.	The Australian National University	Australiya
66.	Monash University	Australiya
68.	King's College London	Böyük Britaniya
69.	CentraleSupélec	Fransa
69.	University of Technology Sydney	Australiya
71.	University of Navarra	İspaniya
71.	Université PSL	Fransa
73.	Osaka University	Yaponiya
74.	California Institute of Technology (Caltech)	ABŞ
75.	Boston University	ABŞ
75.	KTH Royal Institute of Technology	İsviçrə
77.	RMIT University	Australiya
78.	University College Dublin	İrlandiya
79.	Universidad Politécnica de Madrid	İspaniya
80.	Universitat de Barcelona	İspaniya
81.	Chalmers University of Technology	İsviçrə
82.	KAIST - Korea Advanced Institute of Science & Technology	Cənubi Koreya
83.	The University of Warwick	Böyük Britaniya
84.	Alma Mater Studiorum - University of Bologna	İtaliya
85.	The Ohio State University	ABŞ
86.	University of Birmingham	Böyük Britaniya
87.	University of Alberta	Kanada
88.	Durham University	Böyük Britaniya
88.	Yonsei University	Cənubi Koreya
90.	City University of Hong Kong	Honkonq
91.	University of Cape Town	Cənubi Afrika Respublikası
92.	Trinity College Dublin, The University of Dublin	İrlandiya
93.	Sapienza University of Rome	İtaliya
94.	Complutense University of Madrid	İspaniya
95.	Washington University in St. Louis	ABŞ
96.	Sungkyunkwan University (SKKU)	Cənubi Koreya
97.	Technische Universität Darmstadt	Almaniya
98.	McMaster University	Kanada
98.	Nagoya University	Yaponiya
98.	Technische Universität Berlin (TU Berlin)	Almaniya